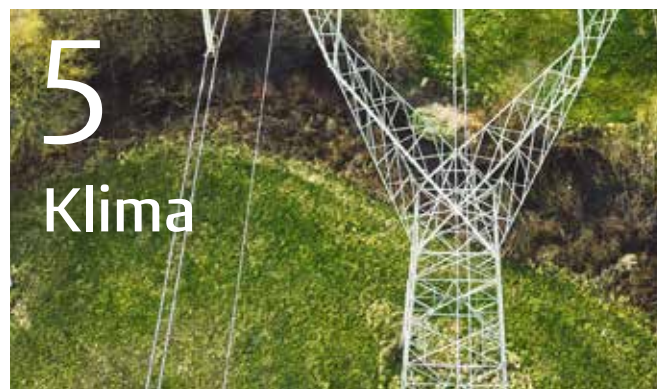

Bæredygtighed og aktivt ejerskab 2022

LÆGERNES
PENSION

Om at være bæredygtig

Nye krav til bæredygtighedsinformation stiller store krav til Lægernes Pension og medlemmerne.

I 1987 afleverede en ekspertgruppe under FN rapporten "Vores fælles fremtid". Ekspertgruppen var ledet af læge, daværende norsk statsminister og senere generalsekretær for WHO, Gro Harlem Brundtland. Brundtland-rapporten, som den også kaldes, satte for første gang bæredygtighed på dagsordenen og anses 35 år senere fortsat som en milepæl i arbejdet med at fremme en bæredygtig udvikling i verden.

Meget er sket sidenhen. Verden har åbenlyst fortsat udfordringer med at sikre en bæredygtig udvikling. Ruslands invasion af Ukraine er en påmindelse om de massive menneskelige konsekvenser af krig og konflikt, og på klimoområdet advarede FN's klimapanel – igen – om, at verden er langt fra at begrænse den globale opvarmning i tråd med Paris-aftalen fra 2015.

Virkeligheden ude i verden står i kontrast til den virkelighed, vi oplever, når vi skal drive bank og pensionskasse. Her har bæredygtighed aldrig fyldt mere end netop nu. Og det stiller store krav for blot at efterleve ny og kompliceret lovgivning. Hertil kommer de forventninger medlemmer, kunder og samarbejdspartnere berettiget har til os.

I 2022 har vi derfor tilpasset vores organisation, så vi er klædt på til at kunne løfte de mange opgaver på bæredygtighedsområdet. Både i vores investeringer, hvor bæredygtighed, afkast og risiko skal balancere, og i alle an-

Chresten Dingsøe, adm. direktør, Lægernes Pension.

dre aktiviteter, hvor vi i mange tilfælde skal til at integrere en hel ny dimension i måden, vi driver virksomhed på. Tre specialister er i dag dedikeret arbejdet med bæredygtighed i Lægernes Pension og stadigt flere kommer til at bruge mere tid på bæredygtighed over de kommende år.

Med det store bæredygtighedsfokus melder spørgsmålet sig naturligt, hvad det vil sige at være bæredygtig. Og ikke mindst hvilken rolle man har som pensionskasse i forhold til at understøtte en bæredygtig udvikling.

Som pensionskasse er det via vores investeringer, at man har langt den største mulighed for at fremme en bæredygtig udvikling. Når vi taler om bæredygtighed i vores investeringer, kan man groft sagt fremme bæredygtighed på to måder; ved at vælge fra og ved at vælge til.

Fravalg betyder, at man undgår bestemte investeringer. Lægernes Pension var eksempelvis blandt de første til at fravælge tobak tilbage i 2000. Siden er flere emner kommet til. 2022 blev et år præget af fravalg. Foranlediget af generalforsamlingens henstillinger har vi i 2022 solgt aktier, virksomheds- og statsobligationer til en samlet værdi af 1,4 mia. kr. ud af en samlet portefølje på knap 100 mia. kr. Frasalgene følger af, at vi har vedtaget nye kriterier for selskaber og lande, som vi ikke ønsker at være investeret i. Vi har bl.a. vedtaget en ny klimastrategi, som førte til, at vi har frasolgt olie- og gasselskaber. Vi har også sagt farvel til selskaber involveret i atomvåben og til investeringer i kinesiske statsobligationer og statsejede selskaber som led i en ny politik for landeinvesteringer.

Hertil kommer frasalget af russiske investeringer på godt 1 mia. kr., hvor vi med grundige forberedelser og heldig timing undgik de store tab, som opstod i kølvandet på Ruslands invasion af Ukraine. At frasælge investeringer for ca. 2,5 mia. kr. er ikke hverdag for en pensionskasse af vores størrelse. Det er formodentligt det største frasalg i pensionskassens historie.

Vi har nok ikke foretaget det sidste fravalg. Håbet er, at vi

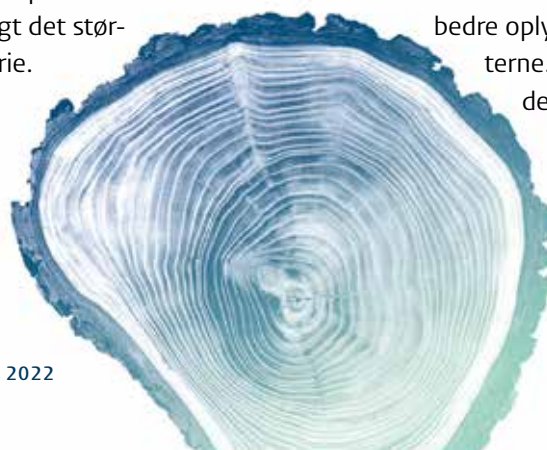
fremover kan bruge mere tid på at fokusere på det, vi gerne vil investere i. Her vil vi få hjælp af nye EU-regler, som præcist definerer, hvornår en investering kan anses som bæredygtig. Den såkaldte EU-taksonomi bliver derfor det opslagsværk, vi kommer til at anvende, når vi frem mod 2030 skal realisere vores grønne målsætning. Opslagsværket er fortsat så nyt og indeholder så mange krav til detaljeret information, at det i praksis er vanskeligt at fastslå om vores investeringer er i overensstemmelse med taksonomien. Det vil præge opgørelsen af grønne investeringer i de kommende år. Det betyder også, at vejen til at nå vores målsætning bliver ujævn.

Nye EU-regler på bæredygtighedsområdet betyder, at vores medlemmer får adgang til ny og detaljeret information om bæredygtigheden af pensionsprodukterne. I 2022 har reglerne for alvor fået effekt, og vi skriver detaljeret om det på hjemmesiden.

Vores produkter tager forskellige bæredygtighedshensyn som følge af fravalg og vores mål om at reducere CO₂-aftrykket fra investeringerne. På den måde tager vi højde for investeringernes såkaldte negative bæredygtighedsvirkninger. I takt med, at EU-taksonomien modnes, kommer vi til at fokusere på, hvordan fravalg suppleres med tilvalg af bæredygtige investeringer.

De nye regler sætter også sit aftryk her i bæredygtighedsrapporten, hvor vi fra i år er forpligtet til at rapportere, om og hvordan vi har levet op til de bæredygtighedshensyn, som er beskrevet i produktinformationen. I mange tilfælde er der fortsat usikkerhed om, hvordan lovgivningen skal tolkes og implementeres i praksis. Det holder vi et vågent øje med og tilpasser os i takt med, at det afklares.

Næste opgave bliver at sørge for, at de nye regler leder til, at vores kunder og medlemmer reelt oplever at være bedre oplyst om bæredygtigheden i produkterne. Mit håb er, at vi bidrager til det med denne rapport.

Klima

An aerial photograph of a large, silver metal electricity pylon standing in a lush green landscape. The pylon is the central focus, with several power lines extending from it across the fields. The terrain is a mix of vibrant green grass and some brownish, scrubby vegetation. In the background, there are more fields and a small stream or ditch. The overall scene is bright and clear, suggesting a sunny day.

Farvel til olie- og gasselskaber

Ny strategi betyder frasalg af 110 olie- og gasselskaber som BP, Shell og TotalEnergies.

Meldingen fra alle eksperter er entydig; Hvis verden skal nå Paris-aftalens mål om maksimalt 2 graders global opvarmning, kræver det drastiske reduktioner i brugen af fossile brændstoffer som kul, olie og gas. Fossil energi dækkede knap 80 pct. af den globale energiproduktion i 2020. Om 30 år skal andelen være nedbragt til 20 pct. for at nå Paris-aftalens mål. Det skal ske samtidig med, at verdens befolkning både vokser og bliver rigere.

Klimaudfordringen er derfor i sidste ende en energiuudfordring; nemlig hvordan verden gør sig uafhængig af kul, olie og gas, som har været brændstoffet i den økonomiske udvikling siden dampmaskiner, elektricitet og jernbaner skabte det moderne industrisamfund.

Generalforsamlingen i 2022 havde også fokus på fossil energi. Et flertal vedtog et forslag om at lægge en ny strategi for investeringer i fossil energi, som skal sikre, at investeringerne overholder Paris-aftalens krav til CO₂-reduktioner.

Forslaget ligger i naturlig forlængelse af det klimafokus, som har præget bæredygtighedsdagsordenen i Lægernes Pension siden 2015, hvor Paris-aftalen blev vedtaget. På baggrund af forslaget vedtog bestyrelsen i 2022 en ny strategi for investeringer i fossil energi. Et af hovedpunkterne i strategien er, at der ikke længere kan investeres i selskaber indenfor udvinding og produktion af olie og gas, dvs. de selskaber, som populært sagt henter olie og

gas op fra jorden og dermed skaber grundlaget for de mange afledte produkter som benzin, flybrændstof, plastik og kemikalier.

Den nye strategi har ført til eksklusion af 110 olie- og gasselskaber, heriblandt en række af verdens største olieselskaber som BP, Shell og TotalEnergies. I alt er der solgt aktier og virksomhedsobligationer for 423 mio. kr. svarende til 1,3 pct. af aktie- og virksomhedsobligationsporteføljens værdi ved udgangen af 2022.

Den rette balance mellem fortiden og fremtiden

Fossil energis økonomiske betydning og den nødvendige omstilling til CO₂-neutrale energiformer er dilemmafyldt farvand for investorer. På den ene side giver omstillingen en lang række nye investeringsmuligheder indenfor grønne teknologier som vedvarende energi, batterier, CO₂-neutrale brændstoffer og elbiler. Omvendt peger selv de mest optimistiske fremskrivninger på, at omstillingen til andre energiformer bliver langvarig.

Investorer skal derfor balancere fortid og fremtid. Afhængigheden af fossil energi betyder, at der i dag er store investeringer bundet op i boreplatforme, oliereserver, raffinaderier, rørledninger, miner, kraftværker og de mange andre aktiviteter, hvor fossil energi er omdrejningspunktet. Værdien af disse investeringer risikerer at falde kraftigt, hvis Paris-aftalens reduktionsmål skal indfries. Det er en meget håndgribelig økonomisk risiko.

Omvendt behøver overgangen til en CO₂-neutral økonomi ikke betyde, at alle selskaber og aktiviteter, som historisk har spillet en stor rolle i den fossile økonomi, bliver overflødiggjort og dermed værdiløse. Olieselskaber kan sætte vindmøller op, traditionelle bilproducenter kan sælge elbiler, og der kan i fremtiden flyde brint i de rør, hvor der i dag flyder naturgas. For blot at nævne nogle eksempler.

Klimahensyn reducerer pensionskassens fossile investeringer til 1/3 i forhold til investeringsuniverset.

Spørgsmålet er derfor, hvordan omstillingen bedst gribes an, så investeringsmulighederne øges og risikoen minimeres i takt med, at den nødvendige omstilling af økonomien skrider frem og tager fart.

Nuancer af sort

Fossil energis store bidrag til den global opvarmning har ført til kritik af "sorte" investeringer. Dykker man ned under overskrifterne, er det dog ikke altid helt klart, hvornår et selskab ryger på den sorte liste.

Sandheden er, at investeringer i fossil energi kan dække over investeringer i en lang række aktiviteter, og så længe fossil energi er omdrejningspunktet i verdens energiproduktion vil mange selskaber på den ene eller anden måde kunne siges at være involveret i fossil energi.

Størst fokus har der været på selskaber i energisektoren, da den er kendetegnet ved at udvinde, producere, opbevare eller raffinere fossile energikilder. Blandt energiselskaber finder man bl.a. store olieselskaber og kulselskaber, som udvinder olie, gas og kul fra undergrunden.

Andre igen fokuserer på selskaber i forsyningssektoren, som producerer og leverer el og varme til husholdninger, virksomheder og den offentlige sektor. Produktionen af el og varme har historisk været baseret på kul, men kommer i stigende grad fra grønne energikilder som sol, vind og biomasse.

Med de nye EU-regler skal Lægernes Pension rapportere på vores investeringer i virksomheder, som er "aktive i sektoren for fossile brændstoffer". Det dækker en meget bred vifte af aktiviteter og dermed også et bredt udsnit af selskaber fordelt på mange sektorer. Alt fra flyselskaber, over traditionelle energiselskaber, til supermarkedskæder, cement- og stålproducenter og logistikvirksomheder omfattes derfor af definitionen.

Måler vi disse investeringer efter EU-reglerne udgør de 4 pct. af aktieporteføljen og 8,5 pct. af virksomhedsobligationerne. Det er markant lavere, end hvis vi ikke tog hensyn til klima og investerede i det investeringsunivers, som er til rådighed for aktier og virksomhedsobligationer.

Så ville den tilsvarende andel i stedet udgøre 12 pct. for aktier og mere end 18 pct. for virksomhedsobligationer. Vores tiltag på klimaområdet reducerer derfor markant omfanget af fossile investeringer i porteføljen.

Selvom EU-reglerne giver gennemsigtighed om vores fossile investeringer, tager de hverken højde for selskabers omstillingsplaner, muligheder for omstilling, eller for om selskabernes øvrige forretning er bæredygtig eller ej. Flere af virksomhederne på listen over fossile investeringer har samtidig stor omsætning fra aktiviteter, som EU-regler definerer som bæredygtige.

Frasalg af fossile investeringer efter EU-definitionen vil derfor ikke blot reducere de sorte investeringer, men også de grønne investeringer – og dermed gøre det vanskeligere at opnå vores grønne investeringsmålsætning. Det er et af de centrale dilemmaer ved at skulle investere i en verden under omstilling; der er mange nuancer af både sort og grøn. Firkantede eksklusionskriterier for sorte selskaber risikerer derved at lede til frasalg af selskaber, som også er grønne eller er godt på vej til at blive det.

Lang vej til Paris for olie- og gasselskaber

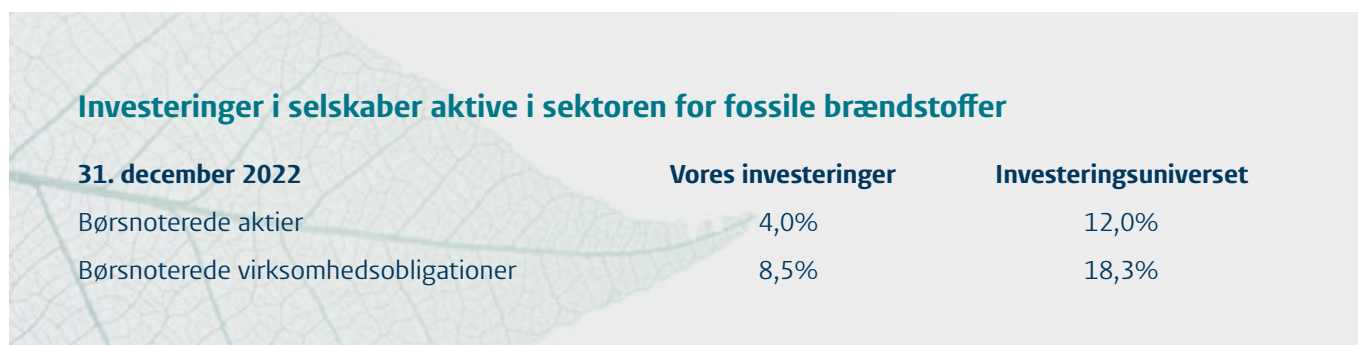
Pensionskassens nye klimastrategi står på skuldrene af en række analyser af den grønne omstilling af de mest CO₂-intensive sektorer. Vi har særligt kigget på status for energi- og forsyningssektorerens omstilling, som er de to

sektorer med det mest akutte omstillingsbehov. To parametre har indgået i analyserne; selskabers omstillingsplaner og eksponering til grøn teknologi.

Konkret har vi set nærmere på nye data, som måler selskabers "temperatur", som er forholdet mellem selskabets fremtidige udledninger og det CO₂-budget, selskabet har til rådighed, hvis det skal overholde Paris-aftalens målsætning. Det er samme metode, som FN's klimapanel anvender på globalt niveau, når de skal estimere, hvordan fremtidige CO₂-udledninger påvirker CO₂-koncentrationen i atmosfæren og herigennem giver anledning til temperaturstigninger. Det er selvsagt behæftet med en del usikkerheder at skønne over både selskabers fremtidige CO₂-udledninger og et fremtidigt budget for CO₂-udledningen, men er i dag den bedste metode til at vurdere om investeringerne efterlever Paris-aftalen. Samme holdning har det velrenommerede Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD), som fremhæver metoden som bedste praksis til formålet.

Desuden har vi analyseret selskabers grønne omsætning, som er omsætning fra aktiviteter i overensstemmelse med nye EU-regler for bæredygtighed, den såkaldte taksonomi. Endeligt har vi for investeringer i virksomhedsobligationer opgjort omfanget af grønne obligationer, som alene kan finansiere grøn teknologi som vedvarende energi, CO₂-neutrale brændstoffer og batterier til energiopbe-

Markant færre fossile investeringer i Lægernes Pensions portefølje

varing. Det er en indikator for, om selskaberne investerer i at omstille deres forretning og dermed nedbringe deres fremtidige CO₂-udledninger.

Resultaterne viser med tydelighed, at energisektoren – og særligt de selskaber, hvis forretning er baseret på at udvinde olie og gas – er langt fra at have troværdige og tilstrækkelige planer for at reducere deres CO₂-udledninger i tråd med Paris-aftalens krav. En del af forklaringen er, at mange af selskaberne endnu ikke har sat tilstrækkelige mål for, hvordan de vil nedbringe deres produktion af fossil energi. Derfor vil udledningerne fra brugen af produkter baseret på olie og gas langt overstige det CO₂-budget, selskaberne skal overholde for, at temperaturen ikke overstiger 2 grader i fremtiden. Kort sagt er energisektoren alt for varm. Det gælder særligt de selskaber, som fokuserer på udvinding af olie og gas. De har en temperatur på knap 10 grader og er dermed langt fra både Paris-aftalens krav og Lægernes Pensions klimamål.

En anden del af forklaringen er, at energisektoren også er bagefter, når det gælder investeringer i grøn energi. De omfattende eksklusioner af olie- og gasselskaber som led i den nye klimastrategi har derfor ingen betydning for, hvor mange grønne investeringer, vi har i vores portefølje.

Forsyningssektoren godt på vej

Afbrænding af kul er den mest klimaskadelige aktivi-

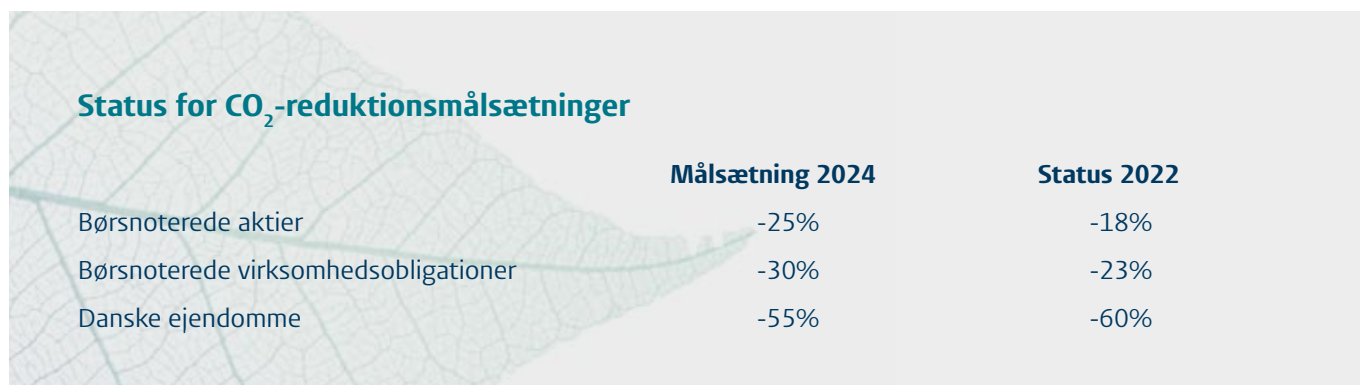
tet overhovedet. Det er særligt forsyningssekskaberne, som har stået for at afbrænde kul til produktion af el og varme. Derfor ekskluderede Lægernes Pension i 2020 forsyningssekskaber med mere end 50 pct. af omsætningen fra kul. Det har især ført til eksklusioner af selskaber fra udviklingsøkonomier som Kina og Indien, hvor kul stadig fylder meget i energiproduktionen.

Forsyningssektorens høje CO₂-udledninger har ført til, at vi har set på behovet for at skærpe kriterierne for investeringer i sektoren. Her tegner sig et andet og mere positivt billede end for olie- og gasselskaberne. Forsyningssekskaberne i aktieporteføljen har i dag en temperatur på knap 2,9 grader og er dermed tættere på – men stadig ikke i mål med – at tilpasse deres forretning til Paris-aftalens reduktionskrav.

Den lavere temperatur afspejler, at særligt de amerikanske og europæiske forsyningssekskaber alle er ved at gennemføre en omstilling på linje med den, vi kender fra danske Ørsted. Det betyder, at nedlukning af kulkraftværker ledsages af store investeringer i grøn energi.

Forsyningssektoren er derfor den sektor, som bidrager mest til vores grønne investeringer i aktie- og virksomhedsobligationsporteføljen. Både når vi måler på selskabernes aktiviteter i overensstemmelse med EU-taksonomien for bæredygtighed, og når vi måler på investeringer

På vej mod realisering af CO₂-målsætninger

i grønne obligationer. Skærper vi eksklusionskriterierne, vil det derfor modarbejde målsætningen om at øge de grønne investeringer frem mod 2030.

Forsyningssektorens grønne omstilling ventes at accelerere i de kommende år i kølvandet på skærpet klimalovgivning og øget økonomisk støtte i USA, EU, Kina og Indien. Det Internationale Energiagentur vurderer, at grøn energi over de næste fem år bliver udbygget med en kapacitet svarende til Kinas årlige elforbrug. Grøn energi ventes derfor at stå for mere end 90 pct. af al ny energikapacitet frem mod 2027. Den kraftige vækst betyder, at vedvarende energikilder i 2027 kommer til at stå for knap 40 pct. af verdens elproduktion og dermed vil reducere verdens CO₂-udledninger betydeligt.

Frasalg bidrager til faldende CO₂-aftryk

Lægernes Pension fastsatte i starten af 2022 mål for reduktion af CO₂-aftrykket fra investeringsporteføljen. Målene er fastsat efter retningslinjer formuleret af investorinitiativet Net-Zero Asset Owner Alliance, hvor Lægernes Pension er medlem på lige fod med en række af verdens største investorer.

Retningslinjerne skal sikre, at medlemmerne lever op til målet om CO₂-neutrale investeringer senest i 2050 og er baseret på den nyeste viden fra FN's klimapanel om kravene til at indfri Paris-aftalens temperaturmål.

Reduktionsmålene omfatter vores investeringer i børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer samt danske ejendomme. Det svarer til 38 pct. af de samlede investeringer. Reduktionsmålene betyder, at klimaaftrykket for de tre dele af porteføljen ved udgangen af 2024 skal reduceres med hhv. 25 pct., 30 pct. og 55 pct. sammenlignet med niveauet ved udgangen af 2019.

**Godt på vej
med at indfri
mål om lavere
klimaaftryk.**

Status ved udgangen af 2022 er, at vi er godt på vej mod at indfri målsætningerne. Frasalgene af olie- og gasselskaber har bidraget hertil. Det gælder særligt for investeringerne i virksomhedsobligationer, hvor CO₂-aftrykket er faldet med 25 pct. siden 2021. Det er en konsekvens af, at energisektoren udgør en større del af investeringsuniverset for virksomhedsobligationer sammenlignet med aktieuniverset. Det er også en af årsagerne til, at CO₂-aftrykket i virksomhedsobligationsporteføljen er næsten tre gange højere end aftrykket fra vores aktieinvesteringer.

Fossil energi og klimaforandringer

Fossile brændstoffer som kul, olie og gas er et produkt af rester fra planter og døde dyr, der levede for mere end 100 millioner år siden. De tre energikilder indeholder store mængder af CO₂, som udleder drivhusgasser ved afbrænding og forårsager global opvarmning.

Afbrænding af kul, olie og naturgas er ifølge FN's klimapanel den primære årsag til global opvarmning. Det afspejler, at de tre energikilder både i dag og tidligere har været et helt centralt input i økonomien og udviklingen af den moderne livsform.

Ifølge FN har de årlige CO₂-udledninger fra afbrænding af fossile brændsler siden 1970 udgjort 55-65 pct. af de samlede globale CO₂-udledninger. Udledningerne fra de seneste 50 år udgør mere end halvdelen af udledningerne siden industrialiseringen.

EU-definition af investeringer i fossil energi

Fra 2023 og frem skal alle investorer rapportere på andelen af deres investeringer i virksomheder, der er "aktive i sektoren for fossile brændstoffer".

Det omfatter virksomheder, der har indtægter fra efterforskning efter, indvinding af, produktion af, forarbejdning af, oplagring af, raffinering af eller distribution, herunder transport af, oplagring af og handel med fossile brændstoffer.

Reglerne gør ikke forskel på virksomheder med få eller mange indtægter fra disse aktiviteter. Selv virksomheder med meget beskedne indtægter kan derfor falde indenfor definitionen. Det betyder også, at virksomheder med overvejende bæredygtige aktiviteter eller andre aktiviteter uden tilknytning til fossil energi kan få prædikatet "fossil investering".

Eksempelvis findes der blandt Lægernes Pensions "fossile investeringer" flere af verdens førende grønne selskaber som danske Ørsted, spanske Iberdrola, og finske Neste Oyj. Alle selskaber, som også har en høj andel af bæredygtige aktiviteter ifølge EU's såkaldte taksonomi for miljømæssig bæredygtighed.

Ny klimastrategi

Lægernes Pension har siden 2016 ekskluderet selskaber grundet involvering i fossil energi. I 2020 skærpede vi kriterierne, så selskaber med omsætning fra forskellige fossile aktiviteter blev ekskluderet. Med den nye strategi skærpes kriterierne yderligere, og selskaber involveret i kul, olie og gas ekskluderes efter disse kriterier, hvis:

- omsætningen fra udvinding af kul, dvs. omsætning fra kulminer er mere end 1 pct.
- omsætningen fra kulbaseret energiproduktion, dvs. omsætning fra el- og varmeproduktion fra kulkraftværker er mere end 50 pct.
- omsætningen fra olie- eller gasudvinding fra tjæresand eller i Arktis-området er mere end 5 pct.
- selskabet er indenfor undersektorerne "udvinding og produktion" og "integrerede olie og gasselskaber" under energisektoren".

Bryder et selskab kriterierne, bliver det ført på eksklusionslisten, og aktie- eller obligationsinvesteringen i selskabet bliver solgt. Undtaget er selskaber, hvis fremtidige udledninger vurderes at være i overensstemmelse med Paris-aftalens reduktionskrav med en temperatur under 2 grader.

Der kan investeres i grønne obligationer fra selskaber, som vi har ekskluderet. Grønne obligationer udstedes i henhold til internationale retningslinjer, som sikrer, at provenuet fra obligationerne alene kan anvendes til finansiering af grøn teknologi. Ved at tillade investeringer i grønne obligationer kan vi på den måde understøtte selskabernes grønne omstilling. Fx kan vi bidrage til at finansiere ny vind- og solenergi i et forsyningsselskab, som i dag har stor omsætning fra kulkraftværker.

De nye klimakriterier har ført til, at Lægernes Pension har ekskluderet 110 olie- og gasselskaber i porteføljen.

Vi tager temperaturen på selskaber

Hvis verden skal nå Paris-aftalens mål, kræver det en omstilling væk fra fossil energi. Det gælder også for de selskaber, som i dag er ekskluderet for involvering i olie, gas og kul.

Lægernes Pension ønsker at investere i selskaber, som har troværdige planer for deres omstilling. Også selvom de i dag har høje CO₂-udledninger eller aktiviteter indenfor fossil energi.

Derfor tager vi løbende temperaturen på de selskaber, vi har ekskluderet, så vi kan måle, om de er på vej i den rigtige retning. Temperaturmåling er en ny metode til at vurdere selskabers omstilling og tager afsæt i den metode klimavidenskaben bruger, når den vurderer den fremtidige temperaturudvikling.

Temperaturmålingen består i, at man sammenholder forventningerne til selskabers fremtidige CO₂-udledninger med deres CO₂-budgetter i forhold til Paris-aftalens temperaturmålsætning. FN's klimapanel bruger CO₂-budgetmetoden til at omsætte fremtidige niveauer for verdens CO₂-udledninger til skøn over den fremtidige temperatur.

Et selskabs fremtidige udledninger skønnes bl.a. på baggrund af historiske udledninger og officielle reduktionsmål. Selskabets temperatur er derfor et resultat af, i hvilket omfang selskabet opbruger sit CO₂-budget. Et selskab med en temperatur over 2 grader har derfor utilstrækkelige omstillingsplaner i forhold til Paris-aftalens temperaturmålsætning om at begrænse den globale temperaturstigning til maksimalt 2 grader.

Metoden anbefales af det velrenommerede Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD) som den bedste måde at vurdere investeringers efterlevelse af Paris-aftalen.

Investeringernes klimaaftryk

Klimaaftrykket er kort fortalt de CO₂-udledninger, som Lægernes Pension ejer via vores investeringer.

Når Lægernes Pension foretager en investering, får vi ejerskab i en andel af selskabers kapitalgrundlag, som finansierer selskabernes aktiviteter. Investeringernes klimaaftryk er den del af CO₂-udledningerne, som Lægernes Pension finansierer med vores investeringer. Ejer Lægernes Pension eksempelvis 10 pct. af et selskab udgør klimaaftrykket fra investeringen en tilsvarende andel af selskabets CO₂-udledninger. Vi måler klimaaftrykket som CO₂-udledninger pr. million kr. investeret. Det betyder, at et lavere klimaaftryk ikke blot er et resultat af færre investeringer, men afspejler reelle reduktioner.

Selskabers CO₂-udledninger inddeles i tre kategorier eller såkaldte scopes. Det gælder direkte udledninger (scope 1), indirekte udledninger fra indkøbt energi (scope 2) og øvrige indirekte udledninger (scope 3).

Vores målsætning omfatter i første omgang alene udledningerne i de to første kategorier, da data for scope 3-udledningerne fortsat er behæftet med betydelig usikkerhed. Selskabers udledninger på tværs af de tre kategorier varierer afhængig af deres forretning.

Investeringernes klimaaftryk er derfor særligt drevet af sektorer og selskaber, som grundet deres aktiviteter har særligt høje scope 1- og 2-udledninger. Det er kort fortalt selskaber, som "brænder" fossil energi af. Det er bl.a. forsyningsselskaber, hvor el- og varmeproduktionen særligt stammer fra afbrænding af kul og gas, energiselskaber, som brænder gas af ved olieudvinding, og stål- og cementselskaber, hvor kul, olie og gas brændes af i fremstillingsprocessen. Andre sektorer har stort set intet klimaaftryk målt på scope 1- og 2-udledninger. Det gælder bl.a. selskaber i finans-, medicinal- og it-sektoren.

An aerial night photograph of a city, likely Copenhagen, showing a dense network of streets and buildings illuminated by warm yellow and orange lights. The lights reflect on the water in the harbor, creating a shimmering effect. The overall scene is dark, with the city lights providing the primary illumination.

Atomvåben

Atomvåben? Nej tak

Efter flere års debat blev investering i atomvåben ekskluderet i 2022. Lægernes Pensions investeringer er fremover atomvåbenfri zone.

Ved generalforsamlingen i 2022 opfordrede et flertal af de delegerede Lægernes Pension til at sælge investeringer i atomvåbenproducenter. Pensionskassen besluttede at følge generalforsamlingens ønske og ekskluderede alle investeringer i selskaber involveret i atomvåben. I alt blev investeringer for 370 mio. kr. frasolgt. Blandt de frasolgte selskaber er bl.a. Airbus og Rolls-Royce. Lægernes Pensions investeringer er dermed fremover atomvåbenfri zone.

Beslutningen følger i kølvandet på debatter ved tidligere års generalforsamlinger, hvor der også har været fremsat forslag om forbud mod investeringer i atomvåben. Her var der ikke flertal for et forbud, men dilemmaerne ved atomvåben var bredt anerkendt.

De forskellige holdninger til atomvåben gælder ikke kun for lægerne. Både politisk og blandt investorer er der forskellige holdninger til atomvåben, der afspejler, at atomvåben på den ene side har bidraget til fred og sikkerhed gennem tiden, men også potentielt har skadevirkninger, som langt overstiger andre våben.

Dilemmaet er derfor klart: I en atomkrig er alle tabere, men for at undgå krig kan atomvåben være nødvendige.

Atom-dilemmaet

Atomvåben har potentielt enorme og vedvarende skadevirkninger på mennesker og miljø, og brugen af atomvåben har derfor naturligt været associeret med dommedagslignende scenarier. Estimer peger på, at blot detoneret af et enkelt sprænghoved potentielt kan føre til flere hundrede tusinde omkomne og gøre store områder ubeboelige i mange år frem. Atomvåben betragtes derfor også af Verdenssundhedsorganisationen, WHO, som blandt de største trusler mod menneskeheden.

Atomvåben anerkendes omvendt som et våben, der i mange årtier har understøttet sikkerhed og stabilitet.

Der har derfor historisk og i dag været forskellige politiske holdninger til atomvåben.

Inden forbuddet investerede Lægernes Pension i atomvåben indenfor rammerne af FN-traktaten om ikke-spredning af kernevåben. Det var derfor muligt at investere i selskaber, der producerede og solgte komponenter til atomvåben til de atomvåbenmagter, der var anerkendt i traktaten.

Danmark tilsluttede sig traktaten i 1970, og traktaten er fortsat støttet af et bredt flertal i Folketinget. Traktaten har på den baggrund udgjort grundlaget for Danmarks forsvarspolitik og medlemskabet af NATO. Forsvarssamarbejdet beror bl.a. på, at NATO skal råde over atomvåben og i yderste konsekvens tage dem i brug, så længe atomvåben eksisterer og potentielt kan bruges imod alliancen.

Ikke-sprednings-traktaten anerkender fem lande som atommagter. Det gælder USA, Rusland, Kina, England og Frankrig. Atomvåben forbydes for øvrige lande, og samtidig forpligtes alle lande til nedrustning. Traktaten er den internationale traktat for våbenregulering, som er anerkendt af flest lande. Omvendt har traktaten ikke sikret mod spredning til andre stater, hvor yderligere fire stater i dag menes at besidde atomvåben.

En udvikling som sammen med Ruslands invasion af Ukraine har betydet, at risikoen for atomkrig i verden ifølge organisationen Bulletin of the Atomic Scientist er på det højeste niveau siden 2. verdenskrig, hvor man første gang introducerede "Dommedagsuret" til at illustrere, hvor tæt verden er på en atomar konflikt.

Opgørelser peger på, at antallet af atomspræghoveder er reduceret markant siden midten af 1980'erne, hvor USA og Sovjetunionen indledte dialog om nedrustning. Siden traktaten har flere lande desuden opgivet deres status som atomvåbenmagter eller afviklet deres atomvåbenprogrammer. Traktaten har i det lys bidraget til at modvirke spredning og understøttet nedrustning. Omvendt har traktaten ikke sikret afrustning, og der findes fortsat atomvåben i stort omfang. På den baggrund vedtog FN i 2017 en traktat om et generelt forbud mod atomvåben, hvis formål netop er at sikre afrustning. Danmark støtter ikke traktaten

FN traktat om forbud mod atomvåben får investorer til at genoverveje investering.

og er derfor heller ikke bundet af traktatens bestemmelser. Traktaten ændrer derfor ikke den danske politik for atomvåben.

Den internationale lægeforening, World Medical Association, har sammen med en række andre internationale sundhedsorganisationer udtrykt støtte til den nye forbudstraktat, bl.a. med henvisning til, at mange investorer har genovervejet deres investeringer i atomvåben ovenpå traktatens vedtagelse.

Med Ruslands invasion af Ukraine i februar 2022 er spørgsmålet om atomvåben aktualiseret på ny. Ovenpå en årrække med beskeden opmærksomhed har verden igen skulle forholde sig til atomvåben. Både til risikoen for, at de kommer i brug, og effekten af at råde over atomvåben i en situation med krig og international konflikt. Krigen i Ukraine udstiller om noget det historiske dilemma om atomvåben.

Ikke fælles fodslag blandt investorer

Atom-dilemmaet diskuteres også blandt andre investorer (som fx banker og pensionselskaber). Visse investorer forbyder atomvåben på linje med kontroversielle våben som fx klyngebomber og landminer eller er underlagt lovgivning, som regulerer deres investeringer i atomvåben.

Andre investorer tager afsæt i ikke-spredningstraktaten og tillader derfor investeringer i atomvåben i henhold til traktatens principper. Og inden for de to principper kan

der også være forskellige holdninger til, hvad der udgør en investering i atomvåben. Derfor kan der, selv hos investorer med samme atomvåbenpolitik, være forskellige definitioner af, hvornår et selskab er involveret i atomvåben, og om der derfor kan investeres i selskabet eller ej.

Hvad er en investering i atomvåben?

Produktion af atomvåben er en kompleks proces, som involverer mange komponenter og produkttyper. Selskaber kan derfor været involveret i atomvåben på forskellig vis. Visse produkter vil samtidig kunne anvendes til forskellige formål, og produktionen af produkterne er dermed ikke alene målrettet atomvåben.

Inden eksklusionen af atomvåben havde Lægernes Pension 370 mio. kr. investeret i selskaber involveret i atomvåben. Det dækker både over selskaber, som fremstiller eller vedligeholder atomvåbensystemer eller militære fartøjer, som kan medbringe og affyre atomvåben, og over selskaber, som har større ejerandele i selskaber, som på forskellig vis er involveret i atomvåben. Det omfatter også selskaber, som fremstiller såkaldte "dual-use" produkter i form af konventionelle våben, der også kan anvendes til atomvåben.

På listen over pensionskassens største investeringer i atomvåben var selskaber som franske Airbus og Thales, der bl.a. er kendt for at producere fly og digitale selvbetjenings- og sikkerhedsløsninger, som fx benyttes af Rejsekortet. Mange vil sikkert være overraskede over, at disse selskaber er involveret i atomvåben. For Airbus gælder det bl.a. produktion af kampfly og -helikoptere, som kan medbringe atommissiler. Den del af selskabets forretning er dog beskeden og skønnes at udgøre 1 pct. af den samlede omsætning.

Det samme gælder for de øvrige selskaber, der er omfattet af det nye investeringsforbud. For disse er det i gennemsnit 2 pct. af omsætningen, som på en eller anden vis er relateret til atomvåben. De direkte investeringer i atomvåben udgør mindre end 8 mio. kr. ud af de 370 mio. kr., som Lægernes Pension har frasolgt som følge af de nye retningslinjer for investering i atomvåben.

Blandt de største investeringer i atomvåben var flyproducenten Airbus og Thales, der producerer digitale løsninger til fx Rejsekortet.

Landepolitik

Ny landepolitik i en usikker verden

Rusland og Kina ekskluderet, men dilemmaer består, når der investeres langt fra hjemlige himmelstrøg.

2022 bød på en række begivenheder, som tydeliggjorde, at vi bevæger os mod en verdensorden præget af større usikkerhed og stigende spændinger. Lægernes Pension skal som global investor navigere i en ny økonomisk og sikkerhedspolitisk virkelighed.

Første test kom med Ruslands invasion i februar 2022, som startede den første invasionskrig på europæisk jord siden 2. verdenskrig. Her sikrede grundige forberedelser, at Lægernes Pension kunne frasælge sine russiske investeringer op til invasionen og undgik de store tab, som blev resultatet af de hårde internationale sanktioner mod Rusland.

Senere på året vedtog bestyrelsen en ny landepolitik, som fastlægger rammerne for, hvilke lande der kan investeres i. De nye principper førte til, at Lægernes Pension frasolgte investeringer for knap 600 mio. kr. Halvdelen af det beløb skyldes eksklusion af Kina. Investeringerne i Kina var et emne på generalforsamlingen i 2022, hvor et flertal stemte for at ekskludere kinesiske statsobligationer og statsejede selskaber fra pensionskassens investeringer. Med den nye politik og frasalget af Kina har Lægernes Pension fulgt generalforsamlingens ønske.

Nye principper for landepolitik

I 2022 ændrede vi principperne for, hvilke lande vi ønsker at investere i. Landepolitikken fastsætter med andre ord de bæredygtighedskriterier, som lande skal kunne efter-

leve, for at Lægernes Pension skal have mulighed for at investere i statsobligationer eller obligationer udstedt af statsejede selskaber.

Tre kriterier indgår i politikken:

- **Lande må ikke optræde på EU's sortliste over skattely.**
- **Lande må ikke være omfattet af EU-sanktioner.**
- **Lande skal kunne efterleve minimumsstandarder for god forvaltningsskik.**

Opfylder lande ikke kriterierne, bliver de ekskluderet og frasolgt. Ved udgangen af 2022 var der 36 lande på vores eksklusionsliste. Det svarer til godt 18 pct. af verdens lande, hvor vi hverken investerer i statsobligationer eller statsejede selskaber.

Politikken gælder i princippet for alle lande, men har særlig relevans for udviklingsøkonomier, såkaldte emerging markets-

lande. Det skyldes, at disse lande oftere har generelle udfordringer med at overholde internationale normer for menneskerettigheder og god forvaltningsskik. Store udviklingsøkonomier er lande som Kina, Rusland, Indien, Brasilien og Sydafrika.

Farvel til Kina

Et flertal støttede på generalforsamlingen i 2022 op om et forslag om at ekskludere obligationer udstedt af den kinesiske stat og selskaber ejet af den kinesiske stat. Forslaget er implementeret med den nye landepolitik, hvor lande, hvis politiske ledelse er omfattet af EU-sanktioner, nu omfattes af eksklusion.

Konkret sker eksklusionen af Kina dermed med henvisning til, at EU siden massakren på den Himmelske Freds Plads i 1989 har opretholdt en våbenembargo mod Kina, som betyder, at der ikke kan sælges eller eksporteres våben til Kina.

Danmark har haft diplomatiske forbindelser til Kina i mere end 70 år, og landet er et af Danmarks største eksportmarkeder. Kina åbnede i slutningen af 1970'erne sin økonomi for omverdenen og har siden opnået en lang række markante sociale og økonomiske fremskridt. Økonomien er vokset med knap 10 pct. om året i gennemsnit, mere end 800 mio. indbyggere er løftet ud af fattigdom, og middellevetiden er øget med 11 år.

Omvendt har Kina også velkendte udfordringer på menneskerettighedsområdet. Det gælder særligt nægtelse af borgeres politiske og civile rettigheder. Over de senere år har Kina desuden i flere tilfælde været genstand for anklager om menneskerettighedskrænkelser. Det gælder bl.a. den kinesiske regerings fremfærd i Hong Kong og Tibet og undertrykkelse af det muslimske mindretal i Kinas Xinjiang-provins. Det har ledt til kritik fra flere sider - også fra skiftende danske regeringer.

Både USA og EU har over de senere år skærpet retorikken overfor Kina. Det gælder både interne forhold i Kina, Kinas aggressive fremfærd overfor Taiwan og stormagtens tvetydige holdning til Ruslands invasion af Ukraine. Dertil kommer et skærpet fokus på at modvirke afhængigheden

af Kina, når det gælder nye og samfundsvigtige teknologier. Alt sammen har skærpet konfliktlinjerne mellem Kina og Vesten og ændret risikobilledet for internationale investorer i Kina.

Rusland frasolgt før invasionen

Den 24. februar 2022 iværksatte Rusland et angreb på Ukraine, som siden har udviklet sig til en langstrakt krig uden udsigt til snarligt ophør. Op til invasionen besluttede Lægernes Pension at frasælge alle sine russiske investeringer.

Russiske statsobligationer udgjorde hovedparten af investeringerne, som også omfattede aktie- og obligationsinvesteringer i russiske selskaber og investeringer i den russiske valuta rublen. I alt godt 1 mia. kr. i russiske investeringer blev frasolgt i dagene op til invasionen. Investeringer, som blot dage senere led store tab, da Rusland invaderede Ukraine og blev mødt med omfattende økonomiske sanktioner. Sanktionerne førte til, at russiske investeringer blev fastfrosset og derfor ikke kunne sælges. Lægernes Pension har enkelte investeringer for få mio. kr. i russiske selskaber, som ikke nåede at blive frasolgt, inden handlen blev suspenderet på den russiske børs.

Timing af frasalget betød, at Lægernes Pension alene realiserede et beskedent tab på 12 pct. på de russiske investeringer i 2022. Resultatet skal ses i forhold til de voldsomme kursfald på russiske investeringsaktiver efter de omfattende internationale sanktioner mod landet.

Menneskerettigheder og Mellemøsten

Qatars værtskab for VM-slutrunden i fodbold blev genstand for en offentlig debat om forholdene i landet med fokus på kvinders rettigheder, behandlingen af migrantarbejdere og manglende ytrings-, presse- og forsamlingsfrihed. Tilsvarende problemstillinger findes i en lang række lande, som Lægernes Pension er investeret i eller har mulighed for at investere i.

De nye principper for lande-investeringer løser ikke alle dilemmaer, når der skal tages højde for, at vi investerer i en verden, hvor få lande kan leve op til danske eller europæiske standarder. Mange lande vil derfor falde i en grå-

zone, hvor de på den ene side har betydelige udfordringer med at overholde menneskerettigheder, men omvendt klarer sig relativt godt på andre økonomiske og sociale parametre.

Qatar er et af de lande. Den gennemsnitlige statsborger i Qatar har eksempelvis en indkomst på niveau med en dansker. Og fokuseres der alene på menneskerettigheder peger diverse internationale undersøgelser på, at Qatar klarer sig på niveau med lande som Tyrkiet og Thailand.

Det grundlæggende dilemma er, at brud på menneskerettigheder vanskeligt kan afgøres objektivt og derfor må bero på en relativ vurdering. Det skaber udfordringen med at fastsætte, hvilket niveau man vil acceptere. Hvis Qatar skal ekskluderes, kan man så investere i Saudi Arabien? Eller Tyrkiet og Thailand? Alle lande som på forskellig vis har udfordringer, når det kommer til at sikre borgeres politiske, civile og sociale rettigheder.

Ultimativt kan man ende med en situation, hvor mulighederne for at investere i mange af verdens lande bliver

stærkt begrænsede. Det vil smitte af på investeringsafkastet og muligheden for sikre økonomisk tryghed for medlemmerne.

For at vurdere om et land er investeringseget, lægger pensionskassens landepolitik vægt på EU-sanktioner og de normer og værdier, som ligger til grund herfor. EU-sanktioner er et vigtigt redskab i EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik og omfatter våbenembargoer, finansielle restriktioner og restriktioner for indrejse til EU-landene.

Sanktioner har til hensigt at beskytte EU's værdier, grundlæggende interesser og sikkerhed, at forebygge konflikter og at støtte demokratiet, retsstaten, menneskerettighederne og folkerettens principper. Det er dermed udtryk for en politisk vurdering af, hvad Danmark og de øvrige EU-lande vil acceptere, når det kommer til den sociale og politiske udvikling i verdens lande. Det er ikke den endegyldige sandhed om landes brud på menneskerettigheder, men sikrer, at vores investeringer er i tråd med de normer og værdier, som EU - og dermed Danmark - ønsker at fremme.

Vi investerer i en verden, hvor få lande kan leve op til danske eller europæiske standarder.

Ny politik for investeringer i statsobligationer og statsejede selskaber

Lægernes Pension vedtog i 2022 nye retningslinjer for investeringer i lande.

Det overordnede formål med at regulere investeringer i lande er et ønske om ikke at stille pengemidler til rådighed for stater. Det svarer til det politiske formål med at pålægge finansielle sanktioner.

Historisk har landepolitikken alene omfattet statsobligationer, dvs. obligationer udstedt til at finansiere offentlige udgifter. I den nye politik er obligationer udstedt af statsejede selskaber også omfattet ved eksklusion af lande.

Det skyldes, at statsejede selskaber i mange tilfælde har direkte tilknytning til staten og stor betydning for statens økonomi, fx ved at varetage vigtige samfundsmæssige opgaver som udvinding af naturressourcer og herigennem bidrage med skattebetalinger eller store eksportindtægter. Det gælder særligt i udviklingsøkonomier.

Politikken har tre kriterier, som fører til eksklusion og frasalg. Det gælder:

- 1. Ansvarlig skat:** Der investeres ikke i lande på EU's liste over ikke-samarbejdsvillige skattejurisdiktioner.
- 2. Menneskerettigheder:** Der investeres ikke i lande, hvor landets politiske ledelse er omfattet af EU-sanktioner.
- 3. Forvaltningsskik:** Der investeres ikke i lande, som ikke vurderes at efterleve minimumsstandarder for god forvaltningsskik og regeringsførelse såsom administrativ gennemsigtighed, anti-korruption, miljømæssig ansvarlighed, markedsøkonomi og retsstatsprincippet.

36 lande er i brud med et eller flere af kriterierne og er derfor ekskluderet. Det gælder bl.a. Kina, Rusland, Hviderusland, Pakistan, Iran, Venezuela og Angola.

Aktivt ejerskab

Bankerne skal (også) bidrage til den grønne omstilling

Lægernes Pension stemmer for klimaforslag og skærper tonen overfor bankerne.

Klima er blevet et brandvarmt emne i finanssektoren. I EU og resten af verden skærpes kravene til, at banker og investorer skruer op for den grønne finansiering og ned for lån til fossil energi. Flere banker sætter klimamål, men der er stadig et stykke vej for at leve op til Paris-aftalen.

Lægernes Pension presser på for, at bankerne tilpasser deres forretning til Paris-aftalens krav om CO₂-neutralitet senest i 2050. I 2022 har Lægernes Pension som aktiv ejer stemt imod bankbestyrelserne på klimaforslag på 16 bankers generalforsamlinger. Sammen med de andre investorer har vi dermed sendt et kraftigt signal om, at vi ønsker højere ambitioner i bankernes klimaarbejde. I starten af 2023 er vi desuden gået sammen med en gruppe af internationale investorer, som over de kommende år går i dialog med verdens største banker om at hæve klimaambitionerne og sikre, at deres forretning lever op til Paris-aftalens krav om CO₂-neutralitet inden 2050.

Flere banker sætter klimamål

Banker og andre finansielle virksomheders klimaaftryk stammer helt overvejende fra de aktiviteter, de finansierer. Bankers finansierte CO₂-udledninger er det klimaaftryk, som stammer fra investeringer og udlån til et selskab. Banken finansierer hermed en del af selskabets udledninger, fx et energiselskabs udledninger fra produktion af olie og gas. En andel af selskabets CO₂-udledninger kan derfor henregnes til banken og bliver på den måde en del af bankens klimaaftryk.

Lægernes Pension har i 2022 ekskluderet og frasolgt pensionskassens investeringer i olie- og gasselskaber. Men gennem vores investeringer i banker investerer vi indirekte i fossil energi. Derfor har vi en interesse i, at bankerne forholder sig til, om deres aktiviteter efterlever Paris-aftalen. Det kræver, at de enten reducerer – eller helt fravælger – at finansiere aktiviteter med høje CO₂-udledninger, eller at virksomhederne, de låner penge til, skruer ned for CO₂-intensive aktiviteter. I stigende grad ser vi også låntyper, hvor realisering af klimamål giver mere fordelagtige lånevilkår for virksomheden.

117 banker på tværs af 41 lande med mere end 40 pct. af banksektorens samlede balance har tilsluttet sig FN-initiativet Net Zero Banking Alliance. Det er søsterinitiati-

Vi har en interesse i, at bankerne forholder sig til, om deres aktiviteter - og dem de låner penge til - lever op til Paris-aftalen.

vet til FN's Net-Zero Asset Owner Alliance, som Lægernes Pension tilsluttede sig i 2021. Alliancen forpligter banker til at opnå CO₂-neutralitet senest i 2050 og fastsætte CO₂-målsætninger for finansierede udledninger fra udlåns- og investeringsporteføljer i henhold til den nyeste viden om kravene til at opnå Paris-aftalens mål. Tidshorisonten for målsætninger skal være 2030 eller tidligere. Som konsekvens vil bankerne skulle reducere udlån til og investeringer i fossile og andre CO₂-intensive aktiviteter, ellers kan CO₂-målsætninger ikke realiseres.

Behov for handling og højere ambitioner

Lægernes Pension anvender to redskaber i arbejdet med at påvirke selskaber i en mere klimavenlig retning. Vi går i dialog med selskaber, og vi stemmer på selskabers generalforsamlinger. I 2022 stemte vi på generalforsamlinger i 2.600 selskaber.

Klima dominerer bæredygtighedsdagsordenen på generalforsamlingerne. Det skyldes særligt, at pres fra investorer får stadigt flere selskaber til at fremlægge deres klimaplaner til afstemning. Det giver aktionærerne mulighed for at give deres mening til kende overfor selskaberne og sikre fokus på fremdrift i klimaarbejdet.

I 2022 stemte vi på 29 klimaplaner. I 16 tilfælde stemte vi mod selskabernes planer, typisk fordi selskabernes reduktionsmål ikke dækker alle selskabets udledninger og dermed ikke er tilstrækkeligt ambitiøse i forhold til at realisere Paris-aftalens mål. I andre tilfælde er selskabers klimaplaner ikke tilstrækkeligt detaljeret om, hvordan man vil opnå langsigtede klimamål, fx fravær af kortsigtede reduktionsmål eller manglende strategi for, hvordan reduktionsmål skal realiseres.

Også i banksektoren har der været fokus på klima på årets generalforsamlinger. Lægernes Pension har stemt på 32 klimaforslag i 2022 og har stemt imod bestyrelsen på hovedparten af forslagene. Uenighederne med selskaberne har typisk været i tilfælde, hvor aktionærer har krævet, at selskaber lader aktionærerne tage stilling til klimaplaner på generalforsamlingen. Derudover har vi stemt imod klimaplaner i de fire banker i vores portefølje, som har fremlagt klimaplaner til afstemning på årets generalforsamling.

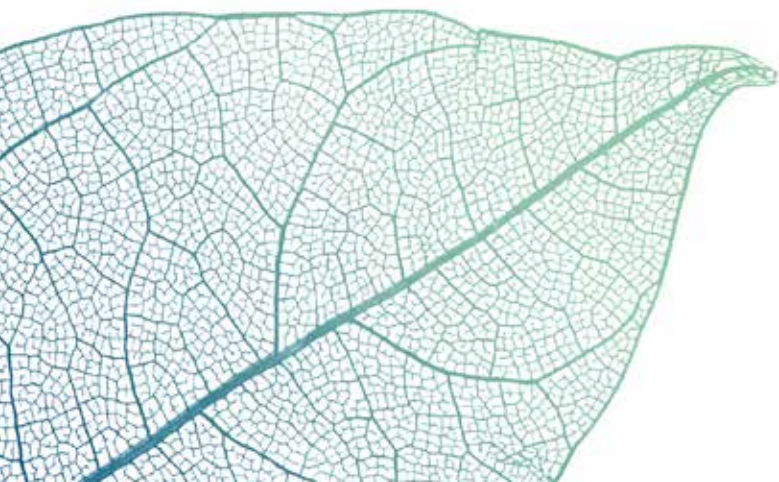
Det gælder bl.a. storbankerne UBS og Barclays, hvor vi sammen med hhv. 19 pct. og 22 pct. af bankernes aktionærer stemte imod de fremlagte klimaplaner, som manglede kortsigtede reduktionsmål og ikke kunne dokumentere at fastsatte mål opfylder Paris-aftalens reduktionskrav.

Vores stemmeafgivning i 2022 understreger behovet for, at bankerne sætter handling bag deres klimamål.

Tilslutning til nyt klima-initiativ målrettet banker

Lægernes Pension har i en årrække været medlem af Institutional Investors Group on Climate Change (IIGCC), som er et klimainitiativ med deltagelse af mere end 350 europæiske investorer. En del af arbejdet i IIGCC er at udvikle og koordinere aktivt ejerskab overfor selskaber og presse på for, at selskaberne tilpasser deres forretning til Paris-aftalen. Det har bl.a. ledt til dannelsen af investornetværket Climate Action 100+, som går i dialog med verdens største CO₂-udledere. Fokusset på de største udledere har betydet, at banker hidtil ikke har været omfattet af indsatsen.

IIGCC har derfor taget initiativ til at samle en gruppe af investorer til at gå i dialog med verdens største banker. Kravene til bankerne er, at de skal forpligte sig på Paris-aftalens temperaturmål og fastsætte kortsigtede CO₂-reduktionsmål, som sikrer, at deres udledninger også på kort sigt bliver nedbragt i tråd med Paris-aftalen. Desuden ønsker investorerne større gennemsigtighed om, hvordan bankerne håndterer de klimarisici, der er knyttet til deres investeringer og udlån. I 2023 offentliggøres de endelige kriterier til vurdering af, hvor langt bankerne er

i forhold til at efterleve Paris-aftalen i deres forretning. Kriterierne bliver udgangspunktet for det aktive ejerskab over de kommende år.

Lægernes Pension har i 2023 tilsluttet sig initiativet og vil over de kommende år rapportere på udviklingen i de mere end 20 banker, som ventes at deltage i dialogen. Deltagelse i initiativet afspejler generalforsamlingens ønske fra 2022 om at styrke det aktive ejerskab overfor banksektoren.

Aktivt ejerskab står ikke alene

Det aktive ejerskab overfor banker er en del af Lægernes Pensions samlede strategi for at reducere investeringernes klimaaftryk. For børsnoterede aktier har vi siden 2021 integreret Paris-aftalen, bl.a. ved at anvende et særligt klimabenchmark, som vores forvaltere er underlagt,

når de skal udvælge de konkrete selskaber, som indgår i vores portefølje.

Det betyder, at der i investeringsstrategien er indarbejdet en mekanisme, som understøtter årlige CO₂-reduktioner på 7 pct. i tråd med Paris-aftalen. De banker, som ikke formår at reducere deres finansierede udledninger og dermed omstille deres udlån- og investeringer til Paris-aftalen, vil derfor forsvinde fra investeringsporteføljen i takt med, at kravene til CO₂-reduktioner skærpes.

Et af formålene med det aktive ejerskab er, at vi fortsat skal kunne investere bredt i banksektoren på tværs af selskaber og lande. Alternativt risikerer vi at reducere vores muligheder for at skabe et attraktivt afkast fra vores investeringer i banksektoren.

Aktivt ejerskab på klimaområdet

Lægernes Pension anvender aktivt ejerskab til at styrke arbejdet med klima i de selskaber, vi investerer i. Som aktiv ejer bruger vi vores rettigheder som aktionær på selskabers generalforsamlinger og går i dialog med selskaber om klimaforhold.

Når vi stemmer er vores fokus på at fremme selskabers arbejde med klima. Det betyder fx, at vi stemmer imod bestyrelser i selskaber med høje CO₂-udledninger, hvor selskabet ikke vurderes at have taget tilstrækkelige reduktions-initiativer. Vi stemmer også imod selskabers klimaplaner, såfremt disse ikke vurderes tilstrækkeligt ambitiøse eller lever op til internationale standarder. Derfor støtter vi også aktionærforslag om, at selskaber skal forpligte sig til at fastsætte CO₂-reduktionsmål i tråd med videnskabens anbefalinger.

Hvordan vi har stemt på de enkelte generalforsamlinger opdateres løbende på hjemmesiden.

Vi er en del af det internationale investornetværk Climate Action 100+, som siden etableringen i 2017 har samlet mere end 700 investorer i fælles aktivt ejerskab overfor verdens største CO₂-udledere. Initiativet omfatter i dag 167 selskaber, som står for 80 pct. af verdens samlede udledninger.

Vi får hjælp når vi stemmer

I 2022 stemte vi ved 3.900 generalforsamlinger i 2.600 selskaber rundt omkring i verden. Det kan selv sagt ikke lade sig gøre uden hjælp. Derfor benytter vi samarbejdspartneren, Institutional Shareholder Services (ISS), som sørger for den praktiske stemmeafgivning og bidrager med analyse af generalforsamlingsforslag. Vores stemmepolitik integrerer bæredygtighedsovervejelser, som betyder, at vi støtter rimelige og velbegrundede forslag, som har til hensigt at styrke selskabers arbejde med bæredygtighed.

Det betyder, at vi ofte stemmer for andre aktionærers forslag til at styrke selskabers arbejde med bæredygtighed. Forslag, som selskabers bestyrelser oftest ikke støtter. Vi stemmer også oftere imod forslag fra bestyrelsen på bestemte områder såsom direktionens aflønning, valg af bestyrelsesmedlemmer, eller selskabernes klimaplaner. Når vi stemmer imod bestyrelsen, sender vi et klart signal om, at vi ønsker forandringer i de selskaber, hvor vi er medejere.

Nyt bank-initiativ skal accelerere den grønne omstilling

Lægernes Pension deltager sammen med 35 investorer i dialog med verdens største banker om at opfylde Paris-aftalen. Sammen har vi opstillet en række forventninger til, hvordan bankerne kan sikre, at deres udlån og investeringer understøtter den grønne omstilling:

- Bankerne skal efterleve Paris-aftalens mål om maksimalt 1,5 graders temperaturstigning
- Bankerne skal sætte kortsigtede CO₂-reduktionsmål
- Bankerne skal sætte mål for at øge finansieringen af klimavenlige teknologier
- Bankerne skal knytte direktørens løn til klimamål
- Bankerne skal overvåge klimarisici
- Bankerne skal sætte betingelser for udlån til CO₂-intensive selskaber.

Lægernes Pension stemmer på generalforsamlinger i 2022:

- Vi stemte ved 3.900 generalforsamlinger i 2.600 selskaber.
- Vi stemte på 42.700 forslag svarende til 99 pct. af alle generalforsamlingsforslag.
- Vi stemmer oftest i tråd med anbefalinger fra selskabets bestyrelse. Det gjaldt mere end 88 pct. af forslagene i 2022.
- Når vi stemmer imod bestyrelsen, gælder det især udpegning af bestyrelsesmedlemmer (23 pct.), direktionens aflønning (5 pct.) og på forslag om selskabets sociale og miljømæssige tiltag (5 pct.).
- Vi stemmer imod bestyrelsen på 64 pct. af alle klima-forslag. Fx støtter vi ofte forslag fremsat af andre aktionærer om at styrke selskabers klimaarbejde eller stemmer imod klimaplaner fremsat af bestyrelsen. Det sender et signal til selskaberne om, at de skal styrke deres klimaindsats.

Vi stemmer ikke altid for klimaforslag

Det hænder, at vi stemmer imod aktionærforslag på klimaområdet. Det skyldes ikke manglende vilje til at sikre klimavenlig omstilling. Sandheden er mere nuanceret.

I 2022 stemte vi i fem tilfælde imod aktionærforslag, som ville pålægge banker at udarbejde en politik for finansiering af fossil energi indenfor rammerne af det Internationale Energiagenturs 1,5 graders klimascenario.

I den amerikanske storbank Morgan Stanley stemte vi sammen med bestyrelsen og 9 ud af 10 aktionærer imod et aktionærforslag om, at selskabet skal udforme en politik for finansiering af fossil energi. Det gjorde vi dels af principielle årsager, dels fordi banken allerede har taget en lang række klimainitiativer.

Helt grundlæggende skal forslag respektere ansvars- og arbejdsfordelingen mellem generalforsamlingen og bestyrelse i et selskab. Generalforsamlingen skal sætte rammerne for selskabets ledelse, men kan ikke detailstyre selskabet – heller ikke på klimaområdet. Det tog forslaget ikke tilstrækkeligt højde for.

Morgan Stanley har forpligtet sig på CO₂-neutralitet inden 2050 og fastsat 2030-mål for CO₂-reduktioner og grøn finansiering. Selskabet har allerede indført en række restriktioner på finansiering af fossile aktiviteter som ny kuludvinding, nye kulkraftværker uden CO₂-fangst og olie og gasudvinding i Arktis. Banken er medstifter af Net Zero Banking Alliance og rapporterer efter TCFD-anbefalingerne for klimarisici, som betragtes som guldstandard for klimarapportering. Banken er dermed på vej - uden dog at være i mål - med at sikre efterlevelse af Paris-aftalen.

At vi stemte mod klimaforslaget i 2022, betyder ikke, at vi gør det fremover. Det afhænger af, om banken lever op til sine lovede mål og gør de nødvendige fremskridt.

An aerial photograph of a courtyard or rooftop garden. The central area is a paved courtyard with a concrete structure. Surrounding it are various green spaces, including raised garden beds, potted plants, and a small pond. The overall scene is lush and green, suggesting a sustainable urban environment.

Klimarapportering

	Enhed	2022	2021
CO₂-udledninger i virksomheden			
CO ₂ -scope 1	tons	12,8	15,6
CO₂-scope 2			
CO ₂ -scope 2 (Location-based method)	tons	37,8	40,7
CO ₂ -scope 2 (Market-based method)	tons	72,6	72,9
CO₂-scope 3			
C1: Indkøb*	tons	372,7	714,9
C5: Affald	tons	0,3	0,3
C6: Forretningsrelaterede rejser	tons	42,0	6,9
C15: Investeringer**	tons	234.750,8	274.087,2
CO ₂ -scope 3, i alt	tons	235.165,8	274.809,3
Bæredygtighed i investeringer			
CO ₂ -aftryk fra investeringsaktiver**	tons/mio. kr.	5,8	6,2
- Børsnoterede aktier	tons/mio. kr.	4,9	5,0
- Børsnoterede virksomhedsobligationer	tons/mio. kr.	14,5	19,4
- Danske ejendomme	tons/mio. kr.	0,1	0,2
Investeringer, der lever op til EU's bæredygtighedskriterier***	%	2,1	2,4
Bæredygtighed i virksomheden			
Energiforbrug	GJ	1.121,7	1.765,7
- Vedvarende energiandel (indkøbt)	%	37,8	23,1
- Vedvarende energiandel (egenproduceret)	%	0,1	0,1
Øvrigt			
- Kørsel i 0-emissionsbiler	%	0,0	0,0
- Kørsel i lav-emissionsbiler	%	53,9	15,7
- Papirforbrug	tons	5,2	10,1
Aktivt engagement i klimaforbedringer			
Politikker			
Aktivt ejerskab	-	-	-
Tilslutning til Paris-aftalen	-	-	-
Dialoger ifbm. aktivt ejerskab			
- Dialoger om klimaforandringer	stk.	4	3
- Dialoger i alt	stk.	78	54

* Opdeling på kilder for CO₂-udledning opgjort i Note 1.

** Nøgletal omfatter 41% af virksomhedens samlede investeringer pr. 31.12.2022.

*** Opgjort for aktivklasserne børsnoterede aktier og børsnoterede virksomhedsobligationer baseret på MSCI's metode for opgørelse af overensstemmelse med EU-taksonomien. Andelen for de omfattede aktivklasser udgør hhv. 6,3 pct. for 2022 og 7,1 pct. for 2021.

	Enhed	2022	2021
Note 1 - CO₂-Scope 3			
C1: Indkøb	tons	372,7	714,9
- It-aktiviteter	tons	371,1	705,6
- Papir	tons	1,6	9,3
C15: Investeringer	tons	234.750,8	274.087,2
- Børsnoterede aktier	tons	128.376,8	155.609,2
- Børsnoterede virksomhedsobligationer	tons	105.539,0	117.008,8
- Danske ejendomme	tons	835,0	1.469,2

An aerial photograph of a large herd of goats grazing in a lush green field. The goats are scattered across the landscape, with some clusters and many individuals. The field is vibrant green, and the background shows a few trees and a clear sky. The text 'Produktinformation om bæredygtighed' is overlaid in white on the upper left portion of the image.

Produktinformation om bæredygtighed

Produktinformation om bæredygtighed

Model for periodisk offentliggørelse af oplysninger om finansielle produkter, jf. artikel 8, stk. 1, 2 og 2a, i forordning (EU) 2019/2088 og artikel 6, stk. 1, i forordning (EU) 2020/852

Produkt navn: Traditionel Pension

Indikator for juridiske enheder: 529900ADCRMS97AZYR34

Ved en **bæredygtig investering** forstås en investering i en økonomisk aktivitet, der bidrager til et miljømæssigt eller socialt mål, forudsat at investeringen ikke i væsentlig grad skader miljømæssige eller sociale mål, og at de virksomheder, der investeres i, følger god ledelsespraksis.

EU-klassificeringssystemet er et klassificeringssystem, der er fastsat i forordning (EU) 2020a/852, og som opstiller en liste over **miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter**. I nævnte forordning er der ikke fastsat en liste over socialt bæredygtige økonomiske aktiviteter. Bæredygtige investeringer med et miljømål kan være i overensstemmelse med EU-taksonomien eller ej.

Miljømæssige og/eller sociale karakteristika

Harve dette finansielle produkt et bæredygtigt investeringsmål?

Ja

Nej

Det foretog **bæredygtige investeringer med et miljømål:** ____%

i økonomiske aktiviteter, der kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet

i økonomiske aktiviteter, der ikke kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet

Det foretog bæredygtige investeringer med et socialt mål: ____%

Det **fremmede miljømæssige/sociale (M/S) karakteristika**, og selv om det ikke havde en bæredygtig investering som mål, havde det en andel af bæredygtige investeringer på 2,1 %

med et miljømål i økonomiske aktiviteter, der kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet

med et miljømål i økonomiske aktiviteter, der ikke kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet med

et socialt mål

Det fremmede M/S-karakteristika, men **foretog ikke nogen bæredygtige investeringer**

I hvilket omfang blev de miljømæssige og/eller sociale karakteristika, der fremmes af dette finansielle produkt, opfyldt?

Produktet har fremmet miljømæssige og sociale karakteristika ved at tage hensyn til følgende bæredygtighedsfaktorer:

Investeringer i børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer

- Drivhusgasemissioner
- Grønne værdipapirer
- Tobak
- Sociale og personalemæssige spørgsmål samt respekt for menneskerettigheder og bekæmpelse af korruption og bestikkelse

Investeringer i statsobligationer

- Drivhusgasintensitet
- Grønne værdipapirer
- Sociale rettigheder
- Forvaltningsskik

Investeringer i realkreditobligationer og øvrige dækkede obligationer

- Drivhusgasemissioner

Investeringer i fast ejendom

- Drivhusgasemissioner

Bæredygtighedsindikatorer måler, hvordan de miljømæssige eller sociale karakteristika, der fremmes af dette produkt, opnås.

I hvilket omfang produktet har taget hensyn til bæredygtighedsfaktorerne, måles ved hjælp af bæredygtighedsindikatorerne i tabellen nedenfor.

● **Hvordan klarede bæredygtighedsindikatorer sig?**

Bæredygtighedsindikatorerne er udvalgt med henblik på at måle, i hvilken grad produktet har formået at tage hensyn til de konkrete bæredygtighedsfaktorer. Eksempelvis om produktet har formået at reducere drivhusgasemissioner fra dets investeringer.

Flere af nedenstående bæredygtighedsindikatorer, afspejler de eksklusionskriterier, der er fastsat i produktets investeringsstrategi. Indikatorerne fremgår af de grå felter i tabellen nedenfor. For disse er hensigten at måle hvorvidt produktet har efterlevet de fastsatte eksklusionskriterier.

Investeringer i børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer

Bæredygtighedsfaktor	Bæredygtighedsindikator	Indvirkning [år 2022]	Indvirkning [Historisk]
Drivhusgasemissioner	Drivhusgasemissioner i alt (anvendelsesområde 1- og 2-drivhusgas-emissioner).	2.140.330 tons	N/A
	CO ₂ -aftryk (anvendelsesområde 1- og 2-drivhusgasemissioner).	7,29 tons pr. mio. kr.	N/A
	CO ₂ -aftryk (anvendelsesområde 1-, 2- og 3-drivhusgasemissioner)	36,77 tons pr. mio. kr.	N/A
	Andel af investeringer i investeringsmodtagende virksomheder, der er aktive i sektoren for fossile brændstoffer.	5,00%	N/A
	Andel af investeringer i investeringsmodtagende virksomheder uden initiativer til reduktion af CO ₂ -emissioner med henblik på tilpasning til Paris-aftalens temperaturmålsætning.	42,00%	N/A
	Andel af investeringer i investeringsmodtagende virksomheder med mere end 5 pct. omsætning fra udvinding af olie og gas fra tjæresand, hvis klimaplaner ikke skønnes i overensstemmelse med Paris-aftalens temperaturmålsætning.	0%	N/A
	Andel af investeringer i investeringsmodtagende virksomheder med mere end 5 pct. omsætning fra udvinding af olie og gas i Arktis, hvis klimaplaner ikke skønnes i overensstemmelse med Paris-aftalens temperaturmålsætning.	0%	N/A
	Andel af investeringer i investeringsmodtagende virksomheder med mere end 1 pct. omsætning fra udvinding af termisk kul, hvis klimaplaner ikke skønnes i overensstemmelse med Paris-aftalens temperaturmålsætning.	0%	N/A
	Andel af investeringer i investeringsmodtagende virksomheder med mere end 50 pct. omsætning fra kulbaseret energiproduktion, hvis klimaplaner ikke skønnes i overensstemmelse med Paris-aftalens temperaturmålsætning.	0%	N/A
	Andel af investeringer i investeringsmodtagende virksomheder aktive i undersektorerne "udvinding og produktion" og "integrerede olie og gasselskaber" under energisektoren, hvis klimaplaner ikke skønnes i overensstemmelse med Paris-aftalens temperaturmålsætning.	0,06%	N/A

Bæredygtighedsfaktor	Bæredygtighedsindikator	Indvirkning [år 2022]	Indvirkning [Historisk]
Grønne værdipapirer	Andel af værdipapirer i investeringer, der ikke er udstedt i henhold til EU-lovgivningen om miljømæssigt bæredygtige obligationer.	94,81%	N/A
Tobak	Andel af investeringer i investeringsmodtagende virksomheder involveret i produktion af tobaksprodukter.	0%	N/A
	Andel af investeringer i investeringsmodtagende virksomheder med mere end 10 pct. omsætning fra distribution eller salg af tobaksprodukter.	0%	N/A
	Andel af investeringer i investeringsmodtagende virksomheder med mere end 10 pct. omsætning fra salg af produkter og services nødvendige for fremstillingen af tobaksprodukter.	0%	N/A
	Andel af investeringer i investeringsmodtagende virksomheder med mere end 10 pct. omsætning fra salg af navne-rettigheder til brug for tobaksprodukter.	0%	N/A
Sociale og personale-mæssige spørgsmål samt respekt for menneskerettigheder og bekæmpelse af korruption og bestikkelse	Andel af investeringer i investeringsmodtagende virksomheder, der har været involveret i overtrædelser af FN's Global Compact principper eller OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder.	0,03%	N/A
	Andel af investeringer i investeringsmodtagende virksomheder, der er involveret i fremstilling eller salg af kontroversielle våben.	0%	N/A
	Andel af investeringer i investeringsmodtagende virksomheder, der er involveret i fremstilling eller salg af atomvåben.	0,23%	N/A

Investeringer i statsobligationer

Bæredygtighedsfaktor	Bæredygtighedsindikator	Indvirkning [år 2022]	Indvirkning [Historisk]
Drivhusgasintensitet	Investeringsmodtagende landes drivhusgasemissionsintensitet.	127,50 tons pr. mio. kr.	N/A
Grønne værdipapirer	Andel af obligationer, der ikke er udstedt i henhold til EU-lovgivningen om miljømæssigt bæredygtige obligationer.	99,78%	N/A
Sociale rettigheder	Antallet af investeringsmodtagende lande forbundet med krænkelse af sociale rettigheder som omhandlet i internationale traktater og konventioner, FN's principper og i givet fald national lovgivning.	0,18%	N/A
Forvaltningsskik	Antallet af investeringsmodtagende lande med laveste bæredygtighedsrating og stater med den næstlaveste rating med risiko for nedjustering.	0,00%	N/A
	Andel af investeringsmodtagende lande i jurisdiktioner på EU-listen over ikkesamarbejdsvillige skattejurisdiktioner.	0,10%	N/A

Investeringer i realkreditobligationer og øvrige dækkede obligationer

Bæredygtighedsfaktor	Bæredygtighedsindikator	Indvirkning [år 2022]	Indvirkning [Historisk]
Drivhusgasemissioner	Drivhusgasemissioner i alt (anvendelsesområde 1- og 2-drivhusgasemissioner).	7.194 tons	N/A
	CO ₂ -aftryk (anvendelsesområde 1- og 2-drivhusgasemissioner)	1,58 tons pr. mio. kr.	N/A

Investeringer i fast ejendom

Bæredygtighedsfaktor	Bæredygtighedsindikator	Indvirkning [år 2022]	Indvirkning [Historisk]
Drivhusgasemissioner	Drivhusgasemissioner for danske ejendomme (anvendelsesområde 2-drivhusgasemissioner).	730,8 tons	N/A
	CO ₂ -aftryk for danske ejendomme (anvendelsesområde 2-drivhusgasemissioner pr. ejet kvadratmeter).	3,59 kilo pr. kvm	N/A

Da 2022 er første rapporteringsår er det endnu ikke muligt at vise den historiske udvikling for bæredygtighedsindikatorerne. Som det fremgår af de grå felter i tabellerne ovenfor er alle eksklusionskriterier overholdt i perioden med enkelte undtagelser. Undtagelser for investeringer i aktier og virksomhedsobligationer afspejler fortrinsvis at enkelte frasalg afledt af nye eksklusionskriterier først blev eksekveret umiddelbart efter udløb af rapporteringsåret. Alle frasalg er dermed gennemført per januar 2023. Det gælder nye eksklusionskriterier for investeringer i atomvåben og investeringer i undersektorerne "udvinding og produktion" og "integreerede olie og gasselskaber". For statsobligationer afspejler brud på indikator for lande optaget på EU's liste over ikke-samarbejdsvillige skattejurisdiktioner, at screening i forhold til den nye landepolitik implementeret i august 2022, ikke har identificeret de ændringer til EU-listen, som er gennemført i oktober 2022. Ved årets udgang er der derfor registreret to investeringer i statsobligationer udstedt af Bahamas i brud med eksklusionskriteriet. Disse er frasolgt i 1. kvartal 2023. Hertil kommer, at der i visse tilfælde er juridiske begrænsninger i forhold til at handle visse værdipapirer omfattet af eksklusionskriterier. Det gælder investeringer i statsobligationer udstedt af den venezuelanske stat og det statsejede venezuelanske olie- og gasselskab, PDVSA, hvor pensionskassen via de relevante forvaltere er underlagt sanktioner indført af den amerikanske stat, som betyder at forvalterne ikke har kunnet frasælge værdipapirerne. Aktie- og obligationsinvesteringer under "investeringsmodtagende virksomheder" og danske ejendomsinvesteringer under "fast ejendom" er underlagt reduktionsmålsætninger for investeringers CO₂-aftryk. Status for 2022 viser at CO₂-aftrykket for de tre underliggende aktivklasser reduceret med hhv. 18 pct. for aktier (målsætning på -25 pct. ultimo 2024), 23 pct. for virksomhedsobligationer (målsætning på -30 pct. ultimo 2024) og 60 pct. for danske ejendomme (målsætning på -55 pct. ultimo 2024).

● **... og sammenlignet med tidligere perioder?**

Det er endnu ikke muligt at sammenligne med tidligere perioder, da dette er det første rapporteringsår i nærværende skabelon. Den historiske sammenligning vil indgå i rapporteringen fra 2024.

● **Hvad var målene for de bæredygtige investeringer som det finansielle produkt delvis foretog, og hvordan bidrog de bæredygtige investeringer til sådanne mål?**

Selv om produktet ikke har garanteret at foretage bæredygtige investeringer, havde det en andel af investeringer, der var i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet.

Investeringerne bidrog til et af EU-klassificeringssystemets seks miljømål:

- 1) Modvirkning af klimaændringer
- 2) Tilpasning til klimaændringer
- 3) Bæredygtig anvendelse og beskyttelse af vand- og havressourcer
- 4) Omstilling til en cirkulær økonomi
- 5) Forebyggelse og bekæmpelse af forurening
- 6) Beskyttelse og genopretning af biodiversitet og økosystemer

Opgørelsen af bæredygtige investeringer baseres alene på EU-klassificeringssystemet. Andelen af investeringer, i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet, er opgjort på baggrund af estimater foretaget af dataleverandøren MSCI. Det bemærkes, at den metode der ligger til grund for estimatet, ikke er i overensstemmelse med EU's kriterier for bæredygtige investeringer, herunder EU-klassificeringssystemets kriterier for miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter. Opgørelsen omfatter produktets investeringer i børsnoterede aktier samt virksomhedsobligationer.

EU-klassificeringssystemet er fortsat under implementering, hvilket indebærer udfordringer med at fremskaffe relevante og dækkende data. Det gælder for opgørelser baseret på kapitaludgifter og driftsudgifter, samt rapporterede data fra virksomheder. Derudover er der på nuværende tidspunkt ikke data tilgængelige for de ikke-børsnoterede investeringer i produktet, hvorfor opgørelsen endnu ikke omfatter denne type investeringer. I takt med at de endelige lovkraft foreligger og data forbedres forventes dette afspejlet i opgørelsen.

De vigtigste negative indvirkninger er investerings-beslutningernes betydeligste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer i forbindelse med miljømæssige, sociale og personalemæssige spørgsmål, respekt for menneskerettighederne, bekæmpelse af korruption og bekæmpelse af bestikkelse.

● **Hvordan skadede de bæredygtige investeringer, som det finansielle produkt delvis foretog, ikke i væsentlig grad nogen af de miljømæssige eller sociale bæredygtige investeringsmål?**

Bæredygtige investeringer må ikke i væsentlig grad skade miljø eller sociale mål i henhold til EU-klassificeringssystemet. I fraværet af dækkende data screenes investeringers potentielle væsentlige skadevirkninger på baggrund af oplysninger om virksomheders involvering i miljømæssige og sociale kontroverser. Virksomheder involveret i alvorlige kontroverser ekskluderes.

Denne metode er ikke i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemets kriterier for bæredygtige investeringer, herunder miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter.

— — *Hvordan blev der taget hensyn til indikatorer for negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer?*

Bæredygtige investeringer i produktet omfattes af bæredygtighedsfaktorer angivet ovenfor. Der tages ikke særsomt hensyn til indikatorer for negative indvirkninger på bæredygtighedsindikatorer for de investeringer der opgøres som bæredygtige.

— — *Var de bæredygtige investeringer i overensstemmelse med OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder og FN's vejledende principper om erhvervslivet og menneskerettigheder? Nærmere oplysninger:*

For at en investering kan klassificeres som bæredygtig, er det en forudsætning at investeringen overholder OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder og FN's vejledende principper om erhvervslivet og menneskerettigheder. Produktet screener investeringer for involvering i sociale og ledelsesmæssige kontroverser. Virksomheder involveret i alvorlige kontroverser ekskluderes.

EU-klassificeringssystemet fastsætter et princip om ikke at gøre væsentlig skade, hvorved investeringer, der er i overensstemmelse med klassificeringssystemet, ikke i væsentlig grad bør skade målene i EU's klassificeringssystem, og der er specifikke EU-kriterier.

Princippet om ikke at gøre væsentlig skade gælder kun for de investeringer, der ligger til grund for det finansielle produkt, og som tager højde for EU-kriterierne for miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter. De investeringer, der ligger til grund for den tilbageværende andel af dette finansielle produkt, tager ikke højde for EU-kriterierne for miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter.

Andre bæredygtige investeringer må heller ikke i væsentlig grad skade miljømæssige eller sociale mål.

Hvordan tog det finansielle produkt hensyn til de vigtigste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer?

Produktet har taget hensyn til udvalgte indikatorer for vigtigste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer. De udvalgte indikatorer er i overensstemmelse med Lægernes Pensions politik for identifikation og prioritering af investeringsbeslutningers vigtigste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer. Indikatorerne fremgår i tabellerne ovenfor under bæredygtighedsindikatorer.

Hvad var dette finansielle produkts største investeringer?

Tabellen nedenfor viser produktets 15 største investeringer på tværs af aktivklasser. Det skal bemærkes, at nogle investeringer opgøres på den enkelte aktie- eller obligationsudstedelse eller ejendom, mens andre opgøres på fondsniveau. Det skyldes, at der for dele af investeringsporteføljen ikke er tilstrækkelig data til at opgøre alle investeringer på aktiv-/udstedelsesniveau. Udfordringen gør sig særligt gældende for investeringerne med sektor-klassifikationen "Infrastruktur".

Listen omfatter de investeringer, der udgjorde den største andel af det finansielle produkts investeringer i referenceperioden: 2022.

Største investering	Sektor	% aktiver	Land
Bundesrepublik Deutschland (0 DBR 15/8-2026)	Offentlig	1,7%	Tyskland
Nykredit Realkredit A/S (1,5 Nyk 01EDA 50)	Finans	0,8%	Danmark
Nordea Domicil	Ejendomme	0,8%	Danmark
Nykredit Realkredit A/S (2 Nyk 01E DA 50)	Finans	0,7%	Danmark
Frederiksberg Centret	Ejendomme	0,7%	Danmark
APM Capital Africa Infrastructure	Infrastruktur	0,7%	Danmark
DigitalBridge Partners I, LP	Infrastruktur	0,6%	USA
Antin IP Fund IV-A SCSp	Infrastruktur	0,5%	Frankrig
Gode Wind II K/S	Infrastruktur	0,5%	Danmark
Antin IP Fund III FPCI	Infrastruktur	0,5%	Frankrig
US Treasury (N/B T 2.75 08/15/32)	Finans	0,5%	USA
Microsoft Corporation	Informationsteknologi	0,5%	USA
Wellcome Break	Infrastruktur	0,5%	Storbritannien
Nykredit Realkredit A/S (3,5 Nyk 01E A 53)	Finans	0,5%	Danmark
Realkredit Danmark (RDKRE 1 10/01/50 IO)	Finans	0,4%	Danmark

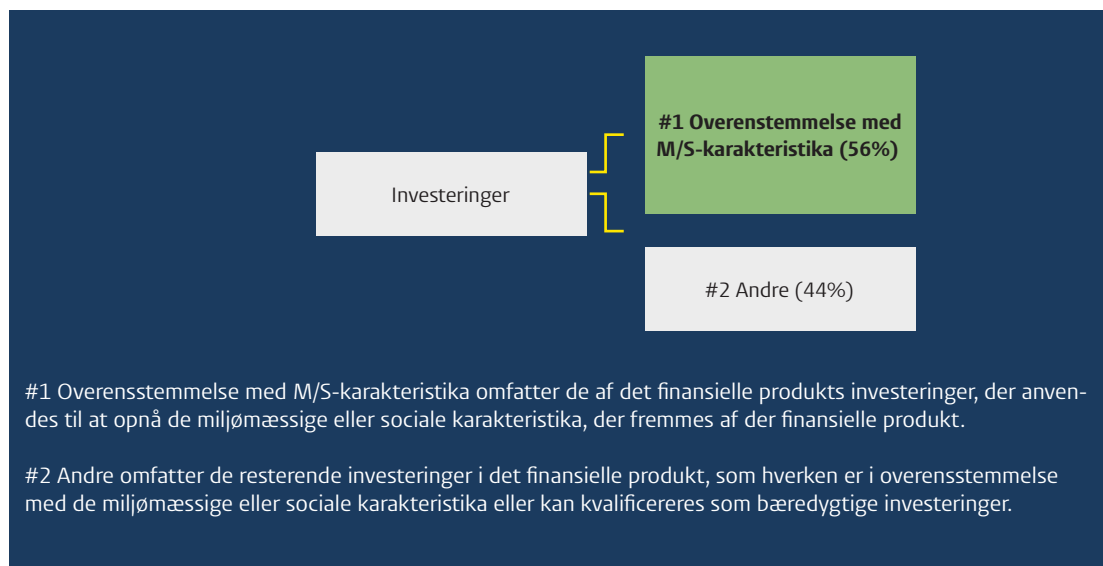
Hvilken andel udgjorde bæredygtighedsrelaterede investeringer?

● **Hvad var aktivallokeringen?**

Som det fremgår af figuren nedenfor var 56 pct. af produktets investeringer i overensstemmelse med produktets miljømæssige og sociale (M/S) karakteristika.

Aktivallokering

beskriver andelen af investeringer i specifikke aktiver.

For de resterende 44 pct. af produktets investeringer, der omfatter ikke-børsnoterede investeringer, visse børsnoterede aktivklasser og kontanter, kan der for nuværende ikke garanteres hensyntagen til bæredygtighedsfaktorer i investeringsprocessen, hvorfor der ikke kan garanteres nogen miljømæssige eller sociale minimumsgarantier.

Det skyldes følgende forhold:

- Ikke-børsnoterede investeringer er kendetegnet ved, at de foretages over en længere årrække, hvor investorerens kapital er bundet i fonden. Det betyder, at Lægernes Pension ikke har mulighed for at implementere den gældende politik i allerede gennemførte investeringer. Der vil derfor være historiske investeringer, som ikke efterlever den til enhver tid gældende politik og det kan derfor ikke garanteres at investeringerne tager højde for alle de identificerede bæredygtighedsfaktorer.
- For de ikke-børsnoterede aktiver er der foreløbigt ikke data, som kan understøtte dækkende rapportering for identificerede bæredygtighedsindikatorer i henhold til sikre efterlevelse af relevante bæredygtighedsfaktorer.
- For visse børsnoterede aktivtyper skønnes det vanskeligt at integrere relevante bæredygtighedsfaktorer i investeringsprocessen. Bl.a. som følge af manglende data eller manglende redskaber til integration af bæredygtighedsfaktorer.

Investeringsstrategien for produktet søger at opnå eksponering til en række forskellige aktivtyper med forskellige afkast- og risikokarakteristika med henblik på at sikre et optimalt risikojusteret afkast. Der arbejdes på at sikre integration af bæredygtighedsfaktorer i investeringsstrategien for de dele af produktets investeringer, som idag ikke integrerer bæredygtighedshensyn. Målsætningen er, at produktets andel af investeringer omfattet af bæredygtighedsfaktorer løbende øges.

Inden for hvilke økonomiske sektorer blev investeringerne foretaget?

Sektortilhørsforhold opgøres i henhold til klassifikationsstandarderne Global Industry Classification Standard (GICS) og Bloomberg Industry Classification Standard (BICS), hvor sidstnævnte er oversat til GICS-metoden. Opgørelsen dækker 79 pct. af produktets investeringer. Det understreges, at de anvendte klassifikationsstandarder ikke er anvendelig på tværs af aktivklasser. De høje andele for sektorerne "Finans" og "Offentligt" afspejler eksempelvis delvist investeringsporteføljens underliggende investeringer i hhv. realkredit- og statsobligationer.

Økonomiske sektorer (GICS)

Sektor	% aktiver	Delsektor	% aktiver
Finans	42,7%	Pharmaceuticals	2,0%
Offentligt	18,9%	Diversified Banks	1,7%
Informationsteknologi	8,4%	Semiconductors	1,5%
Cyklisk forbrug	6,4%	Systems Software	1,5%
Sundhed	5,9%	Interactive Media & Services	1,2%
Industri	5,8%	Technology Hardware, Storage & Peripherals	0,9%
Kommunikationstjenester	4,3%	Data Processing & Outsourced Services	0,9%
Materialer	2,4%	Application Software	0,8%
Forbrugsvarer	2,0%	Thriffs & Mortgage Finance	0,8%
Energi	1,2%	Internet & Direct Marketing Retail	0,8%
Forsyning	1,2%	Managed Health Care	0,7%
Ejendomme	0,8%	Industrial Machinery	0,6%

Aktiviteter, der er i overensstemmelse med klassificeringssystemet, udtrykkes som en andel af:

- **Omsætning** der afspejler andelen indtægter fra de investeringsmodtagende virksomheders grønne aktiviteter
- **kapitaludgifter** (CapEx), der viser de grønne investeringer foretaget af investeringsmodtagende virksomheder, f.eks. med henblik på en omstilling til grøn økonomi
- **driftsudgifter** (OpEx), der afspejler de investeringsmodtagende virksomheders grønne operationelle aktiviteter.

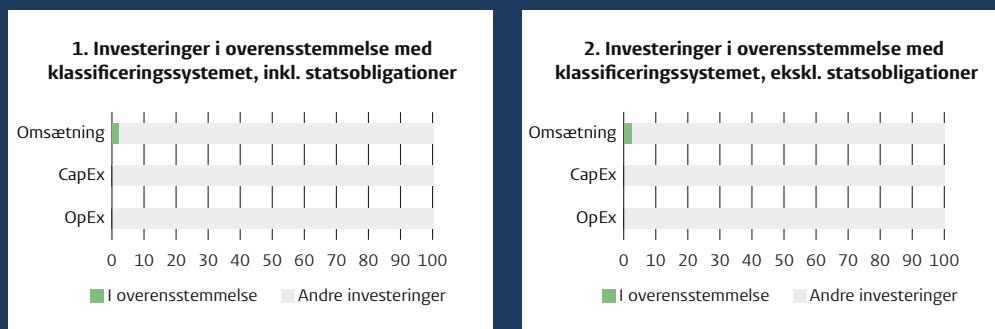

I hvilket omfang var de bæredygtige investeringer med et miljømål i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet?

Selv om produktet ikke har garanteret at foretage bæredygtige investeringer, havde det en andel af investeringer, der var i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet på 2,1 pct. målt på omsætning. Eksklusiv statsobligationer havde det en andel på 2,5 pct. målt på omsætning.

Opgørelsen omfatter produktets investeringer i børsnoterede aktier samt virksomhedsobligationer. Andelen af investeringer, i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet, er opgjort på baggrund af estimater foretaget af dataleverandøren MSCI. Det bemærkes, at den metode der ligger til grund for estimatet, ikke er i overensstemmelse med EU's kriterier for bæredygtige investeringer, herunder EU-klassificeringssystemets kriterier for miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter.

Diagrammerne nedenfor viser med grønt procentdelen af investeringer, der er i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet. Da der ikke findes nogen hensigtsmæssig metode til at bestemme overensstemmelsen med klassificeringssystemet for statsobligationer*, viser det første diagram overensstemmelse med klassificeringssystemet i forhold til alledet finansielle produkts investeringer inkl. statsobligationer, mens det andet diagram viser overensstemmelsen med klassificeringssystemet i forbindelse med det finansielle produkts investeringer, ekskl. statsobligationer.

* Med henblik på disse diagrammer omfatter "statsobligationer" alle statsengagementer.

Mulighedsskabende aktiviteter gør det direkte muligt for andre aktiviteter at yde et væsentligt bidrag til et miljømål.

Omstillings-aktiviteter er aktiviteter, for hvilke der endnu ikke findes kulstoffattige alternativer, og som bl.a. har drivhusgasemissionsniveau, der svarer til de bedste resultater.

● **Hvad var andelen af investeringer i omstillingsaktiviteter og mulighedsskabende aktiviteter?**

Der er ikke tilgængelig data til at understøtte opgørelsen.

● **Hvordan procentdelen af investeringer, der var overensstemmelse med EU klassificeringssystemet, sammenlignet med foregående referenceperioder?**

Historisk sammenligning vil indgå i rapporteringen fra kalenderåret 2023.

Hvilke investeringer blev medtaget under “#2 Andre”, hvad var formålet med dem, og var der nogen miljømæssige eller sociale minimumsgarantier?

Se besvarelse overfor i afsnittet *Hvad var aktivallokeringen*.

Hvilke foranstaltninger er der truffet for at opfylde de miljømæssige og/eller sociale karakteristika i referenceperioden?

Der er i løbet af 2022 blevet implementeret en række nye redskaber i investeringsstrategien, med henblik på at reducere investeringers negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer. Ved seneste revision af politikken er der foretaget følgende tilpasninger:

- Kriterier for investeringer i atomvåben er skærpet således, at selskaber med aktiviteter relateret til produktion og vedligehold af atomvåben omfattes af eksklusion.
- Kriterier for investeringer i fossil energi er skærpet således, at selskaber tilhørende undersektoren ”udvinding og produktion” og ”integrerede olie og gasselskaber” under energisektoren omfattes af eksklusion.
- Kriterier for investeringer i fossil energi er tilpasset således, at selskaber omfattet af eksklusionskriterier undtages eksklusion, såfremt deres klimaplaner skønnes i overensstemmelse med Paris-aftalens temperaturmålsætning.
- Kriterier for investeringer i fossil energi er tilpasset således, at der kan investeres i grønne obligationsudstedelser fra selskaber omfattet af eksklusionskriterier.
- Kriterier for investeringer i statsobligationer og statsejede selskaber er skærpet således, at der nu integreres tre bæredygtighedsfaktorer for hhv. sociale rettigheder og forvaltningsskik.

Hvordan klarede dette finansielle produkt sig sammenlignet med referencebenchmarket?

Produktet anvender en række benchmarks, som integrerer bæredygtighedshensyn. Disse benchmarks anvendes til at reducere investeringers negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorerne "drivhusgasemissioner", "drivhusgasintensitet" og samt øge andelen af grønne værdipapirer. Benchmarks anvendes i aktivklasserne børsnoterede aktier, børsnoterede virksomhedsobligationer og udvalgte statsobligationer fra udviklingsøkonomier (emerging markets).

Sammenligning af hvordan produktet har klaret sig, i forhold til de respektive referencebenchmarks samt brede markedsindeks, baseres alene på de tre bæredygtighedsfaktorer "drivhusgasemissioner", "drivhusgasintensitet" og "grønne værdipapirer".

Figuren nedenfor viser de relevante referencebenchmarks for tre aktivklasser.

Aktivklasse	Referencebenchmark	Bredt markedsindeks
Aktier	MSCI ACWI Climate Change	MSCI ACWI IMI
Virksomhedsobligationer		
High Yield	ICE BofA Global High Yield ESG Tilt	ICE BofA Global High Yield Index
Emerging Marke Hård Valuta	JP Morgan ESG EMBI Global Diversified	JP Morgan EMBI Global Diversified
Statsobligationer		
Emerging Markets Hård Valuta	JP Morgan ESG EMBI Global Diversified	JP Morgan EMBI Global Diversified

Reference benchmarks er indekser til måling af, om det finansielle produkt opnår de miljømæssige eller sociale karakteristika, som det fremmer.

● Hvordan adskiller referencebenchmarket sig fra et bredt markedsindeks?

MSCI ACWI Climate Change

Benchmarket er konstrueret i henhold til kriterierne for "EU-benchmarks for klimaovergangen" fastsat i Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EU) 2019/2089 af 27. november 2019 om ændring af forordning (EU) 2016/1011, for så vidt angår EU-benchmarks for klimaovergangen, Paristilpassede EU-benchmarks og bæredygtighedsrelaterede oplysninger om benchmarks. Følgende elementer i benchmark-konstruktionen har relevans for bæredygtighedsfaktoren "drivhusgasemissioner":

- Selskabers vægt i benchmarket er baseret på muligheder og risici forbundet med overgangen til en lav-emissionsøkonomi. Der anvendes en "Low Carbon Transition Score", som grundlag for at vurdere selskabers risici og muligheder. Scoren inddrager en række data om selskabers klimaprofil, herunder bl.a. selskabers nuværende CO₂-udledninger, produkters eksponering til risici knyttet til den grønne omstilling, selskabets eksponering til grønne teknologier, og vurdering af ledelsens tilgang til håndtering af klimaforhold i form af omstillingsplaner og CO₂-reduktionsmål.
- Benchmarket øger dermed eksponeringen til selskaber, der forventes at drage fordel af overgangen til en lav-emissionsøkonomi, mens eksponeringen reduceres til selskaber, der forventes at blive negativt påvirket. Benchmarket øger desuden eksponeringen til selskaber med miljømæssigt bæredygtige aktiviteter i henhold til EU-klassifikationssystemet.
- Benchmarket er konstrueret således at CO₂-aftrykket fra de underliggende selskaber er 30 pct. lavere end investeringsuniverset. Benchmarket revideres løbende, så der opnås CO₂-reduktioner på 7 pct. årligt fra 2021 og frem i tråd med Paris-aftalens temperaturmålsætning.

ICE High Yield ESG Tilt

Benchmarket er konstrueret ved brug af en samlet score for selskabers bæredygtighedsprofil baseret på data for en række bæredygtighedsfaktorer- og risici (ESG-rating). Som følge af metoden øges eksponeringen til selskaber med gode ESG-ratings samt de selskaber, hvis ESG-rating forbedres over tid. Modsat, mindses eksponeringen til selskaber med dårlige ratings. Følgende elementer i benchmark-konstruktionen har relevans for bæredygtighedsfaktoren "drivhusgasemissioner":

- ESG-ratingen tager afsæt i forhold med særlig betydning for selskabers forretning og selskaber kan påvirke. I ESG-ratingen indgår bl.a. data om selskabers ressourceforbrug, CO₂-udledninger, og produkters klimaaftryk. Benchmarket inkluderer alene selskaber, som har en ESG-rating. Det betyder, at selskaber med utilstrækkelig bæredygtigheds-rapportering, herunder på klimaområdet, ekskluderes fra benchmarket. Tilpasning af selskabers vægt i benchmarket sker uafhængigt af selskabernes sektortilhørsforhold, hvorfor sektorer med lavt rating-niveau nedvægtes til fordel for andre sektorer.
- Benchmark-konstruktionen betyder, at selskaber og sektorer med høje CO₂-udledninger nedvægtes. Det gælder fx selskaber i energi- og forsyningssektorerne. Benchmarket har derfor et lavere CO₂-aftryk sammenlignet med det relevante investeringsunivers.

JP Morgan ESG EMBI Global Diversified DKK Hedged

Benchmarket er konstrueret ved brug af en samlet score for selskabers og landes bæredygtighedsprofil baseret på data for en række bæredygtighedsfaktorer- og risici (ESG-rating). Benchmarket indeholder både virksomhedsobligationer udstedt af statsejede selskaber og statsobligationer. Sidstnævnte udgør ca. 90 pct. af det samlede benchmark. Eksponeringen øges til selskaber og lande med høje ESG-ratings. Modsat, mindses eksponeringen til selskaber og lande med lav rating. Selskaber og lande med laveste rating-niveau ekskluderes. Følgende elementer i benchmark-konstruktionen har relevans for bæredygtighedsfaktorerne "drivhusgasemissioner", "drivhusgasintensitet" og "grønne værdipapirer":

- Benchmark-konstruktionen betyder, at selskaber og sektorer med høje CO₂-udledninger nedvægtes. Benchmarkets virksomhedsobligationer har derfor et lavere CO₂-aftryk sammenlignet med det relevante investeringsunivers.
- Benchmark-konstruktionen betyder, at lande med høje CO₂-udledninger nedvægtes. Benchmarkets statsobligationer har derfor et lavere CO₂-aftryk sammenlignet med det relevante investeringsunivers.
- Benchmarket øger vægten af grønne obligationsudstedelser relativt til øvrige obligationsudstedelser i benchmarket.
- Selskaber med omsætning fra termisk kul ekskluderes fra benchmarket.

- **Hvordan klarede dette finansielle produkt sig med hensyn til bæredygtighedsindikatorerne for at fastslå, om referencebenchmarket var i overensstemmelse med de miljømæssige eller sociale karakteristika, det fremmer?**

Se besvarelsen nedenfor.

- **Hvordan klarede dette finansielle produkt sig sammenlignet med referencebenchmarket?**

Nedenfor er angivet hvordan produktet klarede sig relativt til de anvendte benchmarks, som integrerer bæredygtighedshensyn. Opgørelsen omfatter de tre definerede bæredygtighedsfaktorer angivet ovenfor.

Aktivklasse: Børsnoterede aktier

Bæredygtighedsindikator	Referencebenchmark "MSCI ACWI Climate Change"	Portefølje
CO ₂ -aftryk (anvendelsesområde 1- og 2-drivhusgasemissioner).	3,5	4,9

Aktivklasse: Børsnoterede virksomhedsobligationer (High Yield)

Bæredygtighedsindikator	Referencebenchmark "ICE High Yield ESG Tilt"	Portefølje
CO ₂ -aftryk (anvendelsesområde 1- og 2-drivhusgasemissioner).	16,2	14,5
Andel af værdipapirer i investeringer, der ikke er udstedt i henhold til EU-lovgivningen om miljømæssigt bæredygtige obligationer.	96,1%	95,6%

Aktivklasse: Børsnoterede virksomhedsobligationer (Emerging Markets Hård Valuta)

Bæredygtighedsindikator	Referencebenchmark "JP Morgan ESG EMBI Global Diversified"	Portefølje
CO ₂ -aftryk (anvendelsesområde 1- og 2-drivhusgasemissioner).	50,6	28,6
Andel af værdipapirer i investeringer, der ikke er udstedt i henhold til EU-lovgivningen om miljømæssigt bæredygtige obligationer.	99,1%	85,8%

Aktivklasse: Statsobligationer (Emerging Markets Hård Valuta)

Bæredygtighedsindikator	Referencebenchmark "JP Morgan ESG EMBI Global Diversified"	Portefølje
Investeringsmodtagende landes drivhusgasemissionsintensitet.	123,8	127,3
Andel af værdipapirer i investeringer, der ikke er udstedt i henhold til EU-lovgivningen om miljømæssigt bæredygtige obligationer.	95,8%	100%

● **Hvordan klarede dette finansielle produkt sig sammenlignet med det brede markedsindeks?**

Nedenfor er angivet hvordan produktet klarede sig relativt til et bredt markedsindeks, dvs. benchmarks, som ikke integrerer bæredygtighedshensyn. Opgørelsen omfatter de tre definerede bæredygtighedsfaktorer angivet ovenfor.

Aktivklasse: Børsnoterede aktier

Bæredygtighedsindikator	Det brede markedsindeks "MSCI ACWI IMI"	Portefølje
CO ₂ -aftryk (anvendelsesområde 1- og 2-drivhusgasemissioner).	8,9	4,9

Aktivklasse: Børsnoterede virksomhedsobligationer (High Yield)

Bæredygtighedsindikator	Det brede markedsindeks "ICE BofA Global High Yield Index"	Portefølje
CO ₂ -aftryk (anvendelsesområde 1- og 2-drivhusgasemissioner).	29,7	14,5
Andel af værdipapirer i investeringer, der ikke er udstedt i henhold til EU-lovgivningen om miljømæssigt bæredygtige obligationer.	97,2%	95,6%

Aktivklasse: Børsnoterede virksomhedsobligationer (Emerging Markets Hård Valuta)

Bæredygtighedsindikator	Det brede markedsindeks "JP Morgan EMBI Global Diversified"	Portefølje
CO ₂ -aftryk (anvendelsesområde 1- og 2-drivhusgasemissioner).	251,1	28,6
Andel af værdipapirer i investeringer, der ikke er udstedt i henhold til EU-lovgivningen om miljømæssigt bæredygtige obligationer.	98,1%	85,8%

Aktivklasse: Statsobligationer (Emerging Markets Hård Valuta)

Bæredygtighedsindikator	Det brede markedsindeks "JP Morgan EMBI Global Diversified"	Portefølje
Investeringsmodtagende landes drivhusgasemissionsintensitet.	129,1	127,3
Andel af værdipapirer i investeringer, der ikke er udstedt i henhold til EU-lovgivningen om miljømæssigt bæredygtige obligationer.	99,4%	100%

Ved en **bæredygtig investering** forstås en investering i en økonomisk aktivitet, der bidrager til et miljømæssigt eller socialt mål, forudsat at investeringen ikke i væsentlig grad skader miljømæssige eller sociale mål, og at de virksomheder, der investeres i, følger god ledelsespraksis.

EU-klassificeringssystemet er et klassificeringssystem, der er fastsat i forordning (EU) 2020a/852, og som opstiller en liste over **miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter**. I nævnte forordning er der ikke fastsat en liste over socialt bæredygtige økonomiske aktiviteter. Bæredygtige investeringer med et miljømål kan være i overensstemmelse med EU-taksonomien eller ej.

Model for periodisk offentliggørelse af oplysninger om finansielle produkter, jf. artikel 8, stk. 1, 2 og 2a, i forordning (EU) 2019/2088 og artikel 6, stk. 1, i forordning (EU) 2020/852

Produkt navn: Supplerende Livrente

Indikator for juridiske enheder: 529900ADCRMS97AZYR34

Miljømæssige og/eller sociale karakteristika

Harve dette finansielle produkt et bæredygtigt investeringsmål?

Ja

Nej

Det foretog **bæredygtige investeringer med et miljømål:** ____%

i økonomiske aktiviteter, der kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet

i økonomiske aktiviteter, der ikke kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet

Det foretog bæredygtige investeringer med et socialt mål: ____%

Det **fremmede miljømæssige/sociale (M/S) karakteristika**, og selv om det ikke havde en bæredygtig investering som mål, havde det en andel af bæredygtige investeringer på 2,1 %

med et miljømål i økonomiske aktiviteter, der kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet

med et miljømål i økonomiske aktiviteter, der ikke kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet med

et socialt mål

Det fremmede M/S-karakteristika, men **foretog ikke nogen bæredygtige investeringer**

I hvilket omfang blev de miljømæssige og/eller sociale karakteristika, der fremmes af dette finansielle produkt, opfyldt?

Produktet har fremmet miljømæssige og sociale karakteristika ved at tage hensyn til følgende bæredygtighedsfaktorer:

Investeringer i børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer

- Drivhusgasemissioner
- Grønne værdipapirer
- Tobak
- Sociale og personalemæssige spørgsmål samt respekt for menneskerettigheder og bekæmpelse af korruption og bestikkelse

Investeringer i statsobligationer

- Drivhusgasintensitet
- Grønne værdipapirer
- Sociale rettigheder
- Forvaltningsskik

Investeringer i realkreditobligationer og øvrige dækkede obligationer

- Drivhusgasemissioner

Investeringer i fast ejendom

- Drivhusgasemissioner

Bæredygtighedsindikatorer måler, hvordan de miljømæssige eller sociale karakteristika, der fremmes af dette produkt, opnås.

I hvilket omfang produktet har taget hensyn til bæredygtighedsfaktorerne, måles ved hjælp af bæredygtighedsindikatorerne i tabellen nedenfor.

● **Hvordan klarede bæredygtighedsindikatorer sig?**

Bæredygtighedsindikatorerne er udvalgt med henblik på at måle, i hvilken grad produktet har formået at tage hensyn til de konkrete bæredygtighedsfaktorer. Eksempelvis om produktet har formået at reducere drivhusgasemissioner fra dets investeringer.

Flere af nedenstående bæredygtighedsindikatorer, afspejler de eksklusionskriterier, der er fastsat i produktets investeringsstrategi. Indikatorerne fremgår af de grå felter i tabellen nedenfor. For disse er hensigten at måle hvorvidt produktet har efterlevet de fastsatte eksklusionskriterier.

Investeringer i børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer

Bæredygtighedsfaktor	Bæredygtighedsindikator	Indvirkning [år 2022]	Indvirkning [Historisk]
Drivhusgasemissioner	Drivhusgasemissioner i alt (anvendelsesområde 1- og 2-drivhusgas-emissioner).	22.427 tons	N/A
	CO ₂ -aftryk (anvendelsesområde 1- og 2-drivhusgasemissioner).	7,29 tons pr. mio. kr.	N/A
	CO ₂ -aftryk (anvendelsesområde 1-, 2- og 3-drivhusgasemissioner)	36,77 tons pr. mio. kr.	N/A
	Andel af investeringer i investeringsmodtagende virksomheder, der er aktive i sektoren for fossile brændstoffer.	5,00%	N/A
	Andel af investeringer i investeringsmodtagende virksomheder uden initiativer til reduktion af CO ₂ -emissioner med henblik på tilpasning til Paris-aftalens temperaturmålsætning.	42,00%	N/A
	Andel af investeringer i investeringsmodtagende virksomheder med mere end 5 pct. omsætning fra udvinding af olie og gas fra tjæresand, hvis klimaplaner ikke skønnes i overensstemmelse med Paris-aftalens temperaturmålsætning.	0%	N/A
	Andel af investeringer i investeringsmodtagende virksomheder med mere end 5 pct. omsætning fra udvinding af olie og gas i Arktis, hvis klimaplaner ikke skønnes i overensstemmelse med Paris-aftalens temperaturmålsætning.	0%	N/A
	Andel af investeringer i investeringsmodtagende virksomheder med mere end 1 pct. omsætning fra udvinding af termisk kul, hvis klimaplaner ikke skønnes i overensstemmelse med Paris-aftalens temperaturmålsætning.	0%	N/A
	Andel af investeringer i investeringsmodtagende virksomheder med mere end 50 pct. omsætning fra kulbaseret energiproduktion, hvis klimaplaner ikke skønnes i overensstemmelse med Paris-aftalens temperaturmålsætning.	0%	N/A
	Andel af investeringer i investeringsmodtagende virksomheder aktive i undersektorerne "udvinding og produktion" og "integrerede olie og gasselskaber" under energisektoren, hvis klimaplaner ikke skønnes i overensstemmelse med Paris-aftalens temperaturmålsætning.	0,06%	N/A

Bæredygtighedsfaktor	Bæredygtighedsindikator	Indvirkning [år 2022]	Indvirkning [Historisk]
Grønne værdipapirer	Andel af værdipapirer i investeringer, der ikke er udstedt i henhold til EU-lovgivningen om miljømæssigt bæredygtige obligationer.	94,81%	N/A
Tobak	Andel af investeringer i investeringsmodtagende virksomheder involveret i produktion af tobaksprodukter.	0%	N/A
	Andel af investeringer i investeringsmodtagende virksomheder med mere end 10 pct. omsætning fra distribution eller salg af tobaksprodukter.	0%	N/A
	Andel af investeringer i investeringsmodtagende virksomheder med mere end 10 pct. omsætning fra salg af produkter og services nødvendige for fremstillingen af tobaksprodukter.	0%	N/A
	Andel af investeringer i investeringsmodtagende virksomheder med mere end 10 pct. omsætning fra salg af navne-rettigheder til brug for tobaksprodukter.	0%	N/A
Sociale og personale-mæssige spørgsmål samt respekt for menneskerettigheder og bekæmpelse af korruption og bestikkelse	Andel af investeringer i investeringsmodtagende virksomheder, der har været involveret i overtrædelser af FN's Global Compact principper eller OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder.	0,03%	N/A
	Andel af investeringer i investeringsmodtagende virksomheder, der er involveret i fremstilling eller salg af kontroversielle våben.	0%	N/A
	Andel af investeringer i investeringsmodtagende virksomheder, der er involveret i fremstilling eller salg af atomvåben.	0,23%	N/A

Investeringer i statsobligationer

Bæredygtighedsfaktor	Bæredygtighedsindikator	Indvirkning [år 2022]	Indvirkning [Historisk]
Drivhusgasintensitet	Investeringsmodtagende landes drivhusgasemissionsintensitet.	127,50 tons pr. mio. kr.	N/A
Grønne værdipapirer	Andel af obligationer, der ikke er udstedt i henhold til EU-lovgivningen om miljømæssigt bæredygtige obligationer.	99,78%	N/A
Sociale rettigheder	Antallet af investeringsmodtagende lande forbundet med krænkelse af sociale rettigheder som omhandlet i internationale traktater og konventioner, FN's principper og i givet fald national lovgivning.	0,18%	N/A
Forvaltningsskik	Antallet af investeringsmodtagende lande med laveste bæredygtighedsrating og stater med den næstlaveste rating med risiko for nedjustering.	0,00%	N/A
	Andel af investeringsmodtagende lande i jurisdiktioner på EU-listen over ikkesamarbejdsvillige skattejurisdiktioner.	0,10%	N/A

Investeringer i realkreditobligationer og øvrige dækkede obligationer

Bæredygtighedsfaktor	Bæredygtighedsindikator	Indvirkning [år 2022]	Indvirkning [Historisk]
Drivhusgasemissioner	Drivhusgasemissioner i alt (anvendelsesområde 1- og 2-drivhusgasemissioner).	75,4 tons	N/A
	CO ₂ -aftryk (anvendelsesområde 1- og 2-drivhusgasemissioner)	1,58 tons pr. mio. kr.	N/A

Investeringer i fast ejendom

Bæredygtighedsfaktor	Bæredygtighedsindikator	Indvirkning [år 2022]	Indvirkning [Historisk]
Drivhusgasemissioner	Drivhusgasemissioner for danske ejendomme (anvendelsesområde 2-drivhusgasemissioner).	7,7 tons	N/A
	CO ₂ -aftryk for danske ejendomme (anvendelsesområde 2-drivhusgasemissioner pr. ejet kvadratmeter).	3,59 kilo pr. kvm	N/A

Da 2022 er første rapporteringsår er det endnu ikke muligt at vise den historiske udvikling for bæredygtighedsindikatorerne. Som det fremgår af de grå felter i tabellerne ovenfor er alle eksklusionskriterier overholdt i perioden med enkelte undtagelser. Undtagelser for investeringer i aktier og virksomhedsobligationer afspejler fortrinsvis at enkelte frasalg afledt af nye eksklusionskriterier først blev eksekveret umiddelbart efter udløb af rapporteringsåret. Alle frasalg er dermed gennemført per januar 2023. Det gælder nye eksklusionskriterier for investeringer i atomvåben og investeringer i undersektorerne "udvinding og produktion" og "integreerede olie og gasselskaber". For statsobligationer afspejler brud på indikator for lande optaget på EU's liste over ikke-samarbejdsvillige skattejurisdiktioner, at screening i forhold til den nye landepolitik implementeret i august 2022, ikke har identificeret de ændringer til EU-listen, som er gennemført i oktober 2022. Ved årets udgang er der derfor registreret to investeringer i statsobligationer udstedt af Bahamas i brud med eksklusionskriteriet. Disse er frasolgt i 1. kvartal 2023. Hertil kommer, at der i visse tilfælde er juridiske begrænsninger i forhold til at handle visse værdipapirer omfattet af eksklusionskriterier. Det gælder investeringer i statsobligationer udstedt af den Venezuelanske stat og det statsejede venezuelanske olie- og gasselskab, PDVSA, hvor pensionskassen via de relevante forvaltere er underlagt sanktioner indført af den amerikanske stat, som betyder at forvalterne ikke har kunnet frasælge værdipapirerne. Aktie- og obligationsinvesteringer under "investeringsmodtagende virksomheder" og danske ejendomsinvesteringer under "fast ejendom" er underlagt reduktionsmålsætninger for investeringers CO₂-aftryk. Status for 2022 viser at CO₂-aftrykket for de tre underliggende aktivklasser reduceret med hhv. 18 pct. for aktier (målsætning på -25 pct. ultimo 2024), 23 pct. for virksomhedsobligationer (målsætning på -30 pct. ultimo 2024) og 60 pct. for danske ejendomme (målsætning på -55 pct. ultimo 2024).

● ... og sammenlignet med tidligere perioder?

Det er endnu ikke muligt at sammenligne med tidligere perioder, da dette er det første rapporteringsår i nærværende skabelon. Den historiske sammenligning vil indgå i rapporteringen fra 2024.

● **Hvad var målene for de bæredygtige investeringer som det finansielle produkt delvis foretog, og hvordan bidrog de bæredygtige investeringer til sådanne mål?**

Selv om produktet ikke har garanteret at foretage bæredygtige investeringer, havde det en andel af investeringer, der var i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet.

Investeringerne bidrog til et af EU-klassificeringssystemets seks miljømål:

- 1) Modvirkning af klimaændringer
- 2) Tilpasning til klimaændringer
- 3) Bæredygtig anvendelse og beskyttelse af vand- og havressourcer
- 4) Omstilling til en cirkulær økonomi
- 5) Forebyggelse og bekæmpelse af forurening
- 6) Beskyttelse og genopretning af biodiversitet og økosystemer

Opgørelsen af bæredygtige investeringer baseres alene på EU-klassificeringssystemet. Andelen af investeringer, i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet, er opgjort på baggrund af estimer foretaget af dataleverandøren MSCI. Det bemærkes, at den metode der ligger til grund for estimatet, ikke er i overensstemmelse med EU's kriterier for bæredygtige investeringer, herunder EU-klassificeringssystemets kriterier for miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter. Opgørelsen omfatter produktets investeringer i børsnoterede aktier samt virksomhedsobligationer.

EU-klassificeringssystemet er fortsat under implementering, hvilket indebærer udfordringer med at fremskaffe relevante og dækkende data. Det gælder for opgørelser baseret på kapitaludgifter og driftsudgifter, samt rapporterede data fra virksomheder. Derudover er der på nuværende tidspunkt ikke data tilgængelige for de ikke-børsnoterede investeringer i produktet, hvorfor opgørelsen endnu ikke omfatter denne type investeringer. I takt med at de endelige lovkraft foreligger og data forbedres forventes dette afspejlet i opgørelsen.

De vigtigste negative indvirkninger er investerings-beslutningernes betydeligste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer i forbindelse med miljømæssige, sociale og personalemæssige spørgsmål, respekt for menneskerettighederne, bekæmpelse af korruption og bekæmpelse af bestikkelse.

● **Hvordan skadede de bæredygtige investeringer, som det finansielle produkt delvis foretog, ikke i væsentlig grad nogen af de miljømæssige eller sociale bæredygtige investeringsmål?**

Bæredygtige investeringer må ikke i væsentlig grad skade miljø eller sociale mål i henhold til EU-klassificeringssystemet. I fraværet af dækkende data screenes investeringers potentielle væsentlige skadevirkninger på baggrund af oplysninger om virksomheders involvering i miljømæssige og sociale kontroverser. Virksomheder involveret i alvorlige kontroverser ekskluderes.

Denne metode er ikke i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemets kriterier for bæredygtige investeringer, herunder miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter.

— — *Hvordan blev der taget hensyn til indikatorer for negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer?*

Bæredygtige investeringer i produktet omfattes af bæredygtighedsfaktorer angivet ovenfor. Der tages ikke særskilt hensyn til indikatorer for negative indvirkninger på bæredygtighedsindikatorer for de investeringer der opgøres som bæredygtige.

— — *Var de bæredygtige investeringer i overensstemmelse med OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder og FN's vejledende principper om erhvervslivet og menneskerettigheder? Nærmere oplysninger:*

For at en investering kan klassificeres som bæredygtig, er det en forudsætning at investeringen overholder OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder og FN's vejledende principper om erhvervslivet og menneskerettigheder. Produktet screener investeringer for involvering i sociale og ledelsesmæssige kontroverser. Virksomheder involveret i alvorlige kontroverser ekskluderes.

EU-klassificeringssystemet fastsætter et princip om ikke at gøre væsentlig skade, hvorved investeringer, der er i overensstemmelse med klassificeringssystemet, ikke i væsentlig grad bør skade målene i EU's klassificeringssystem, og der er specifikke EU-kriterier.

Princippet om ikke at gøre væsentlig skade gælder kun for de investeringer, der ligger til grund for det finansielle produkt, og som tager højde for EU-kriterierne for miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter. De investeringer, der ligger til grund for den tilbageværende andel af dette finansielle produkt, tager ikke højde for EU-kriterierne for miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter.

Andre bæredygtige investeringer må heller ikke i væsentlig grad skade miljømæssige eller sociale mål.

Hvordan tog det finansielle produkt hensyn til de vigtigste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer?

Produktet har taget hensyn til udvalgte indikatorer for vigtigste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer. De udvalgte indikatorer er i overensstemmelse med Lægernes Pensions politik for identifikation og prioritering af investeringsbeslutningers vigtigste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer. Indikatorerne fremgår i tabellerne ovenfor under bæredygtighedsindikatorer.

Hvad var dette finansielle produkts største investeringer?

Tabellen nedenfor viser produktets 15 største investeringer på tværs af aktivklasser. Det skal bemærkes, at nogle investeringer opgøres på den enkelte aktie- eller obligationsudstedelse eller ejendom, mens andre opgøres på fondsniveau. Det skyldes, at der for dele af investeringsporteføljen ikke er tilstrækkelig data til at opgøre alle investeringer på aktiv-/udstedelsesniveau. Udfordringen gør sig særligt gældende for investeringerne med sektor-klassifikationen "Infrastruktur".

Listen omfatter de investeringer, der udgjorde den største andel af det finansielle produkts investeringer i referenceperioden: 2022.

Største investering	Sektor	% aktiver	Land
Bundesrepublik Deutschland (0 DBR 15/8-2026)	Offentlig	1,7%	Tyskland
Nykredit Realkredit A/S (1,5 Nyk 01EDA 50)	Finans	0,8%	Danmark
Nordea Domicil	Ejendomme	0,8%	Danmark
Nykredit Realkredit A/S (2 Nyk 01E DA 50)	Finans	0,7%	Danmark
Frederiksberg Centret	Ejendomme	0,7%	Danmark
APM Capital Africa Infrastructure	Infrastruktur	0,7%	Danmark
DigitalBridge Partners I, LP	Infrastruktur	0,6%	USA
Antin IP Fund IV-A SCSp	Infrastruktur	0,5%	Frankrig
Gode Wind II K/S	Infrastruktur	0,5%	Danmark
Antin IP Fund III FPCI	Infrastruktur	0,5%	Frankrig
US Treasury (N/B T 2.75 08/15/32)	Finans	0,5%	USA
Microsoft Corporation	Informationsteknologi	0,5%	USA
Wellcome Break	Infrastruktur	0,5%	Storbritannien
Nykredit Realkredit A/S (3,5 Nyk 01E A 53)	Finans	0,5%	Danmark
Realkredit Danmark (RDKRE 1 10/01/50 IO)	Finans	0,4%	Danmark

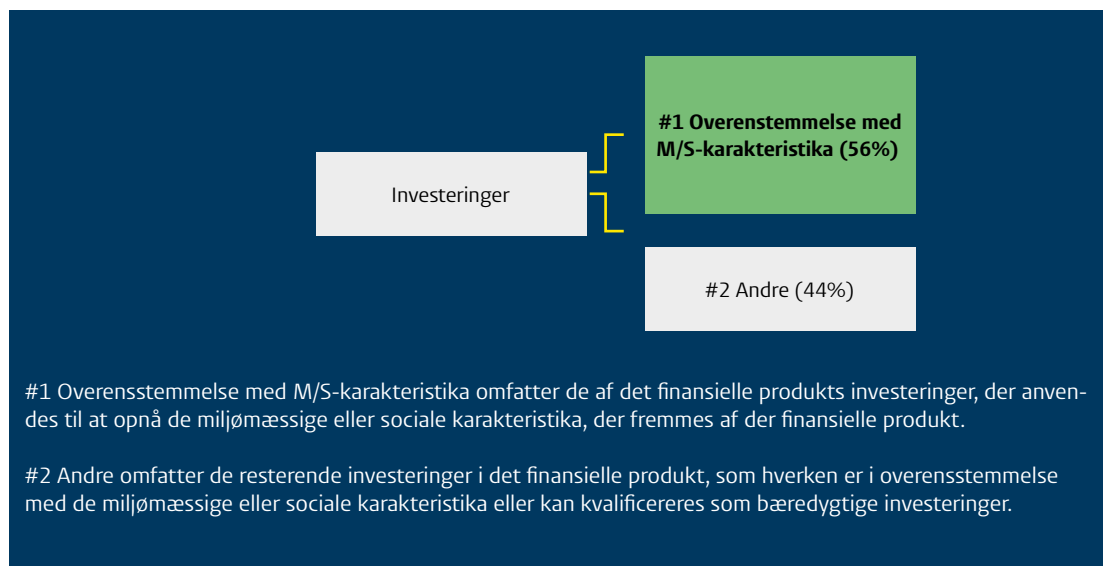
Hvilken andel udgjorde bæredygtighedsrelaterede investeringer?

● **Hvad var aktivallokeringen?**

Som det fremgår af figuren nedenfor var 56 pct. af produktets investeringer i overensstemmelse med produktets miljømæssige og sociale (M/S) karakteristika.

Aktivallokering

beskriver andelen af investeringer i specifikke aktiver.

For de resterende 44 pct. af produktets investeringer, der omfatter ikke-børsnoterede investeringer, visse børsnoterede aktivklasser og kontanter, kan der for nuværende ikke garanteres hensyntagen til bæredygtighedsfaktorer i investeringsprocessen, hvorfor der ikke kan garanteres nogen miljømæssige eller sociale minimumsgarantier.

Det skyldes følgende forhold:

- Ikke-børsnoterede investeringer er kendetegnet ved, at de foretages over en længere årrække, hvor investorerens kapital er bundet i fonden. Det betyder, at Lægernes Pension ikke har mulighed for at implementere den gældende politik i allerede gennemførte investeringer. Der vil derfor være historiske investeringer, som ikke efterlever den til enhver tid gældende politik og det kan derfor ikke garanteres at investeringerne tager højde for alle de identificerede bæredygtighedsfaktorer.
- For de ikke-børsnoterede aktiver er der foreløbigt ikke data, som kan understøtte dækkende rapportering for identificerede bæredygtighedsindikatorer i henhold til sikre efterlevelse af relevante bæredygtighedsfaktorer.
- For visse børsnoterede aktivtyper skønnes det vanskeligt at integrere relevante bæredygtighedsfaktorer i investeringsprocessen. Bl.a. som følge af manglende data eller manglende redskaber til integration af bæredygtighedsfaktorer.

Investeringsstrategien for produktet søger at opnå eksponering til en række forskellige aktivtyper med forskellige afkast- og risikokarakteristika med henblik på at sikre et optimalt risikojusteret afkast. Der arbejdes på at sikre integration af bæredygtighedsfaktorer i investeringsstrategien for de dele af produktets investeringer, som idag ikke integrerer bæredygtighedshensyn. Målsætningen er, at produktets andel af investeringer omfattet af bæredygtighedsfaktorer løbende øges.

Inden for hvilke økonomiske sektorer blev investeringerne foretaget?

Sektortilhørsforhold opgøres i henhold til klassifikationsstandarderne Global Industry Classification Standard (GICS) og Bloomberg Industry Classification Standard (BICS), hvor sidstnævnte er oversat til GICS-metoden. Opgørelsen dækker 79 pct. af produktets investeringer. Det understreges, at de anvendte klassifikationsstandarder ikke er anvendelig på tværs af aktivklasser. De høje andele for sektorerne "Finans" og "Offentligt" afspejler eksempelvis delvist investeringsporteføljens underliggende investeringer i hhv. realkredit- og statsobligationer.

Økonomiske sektorer (GICS)

Sektor	% aktiver	Delsektor	% aktiver
Finans	42,7%	Pharmaceuticals	2,0%
Offentligt	18,9%	Diversified Banks	1,7%
Informationsteknologi	8,4%	Semiconductors	1,5%
Cyklisk forbrug	6,4%	Systems Software	1,5%
Sundhed	5,9%	Interactive Media & Services	1,2%
Industri	5,8%	Technology Hardware, Storage & Peripherals	0,9%
Kommunikationstjenester	4,3%	Data Processing & Outsourced Services	0,9%
Materialer	2,4%	Application Software	0,8%
Forbrugsvarer	2,0%	Thriffs & Mortgage Finance	0,8%
Energi	1,2%	Internet & Direct Marketing Retail	0,8%
Forsyning	1,2%	Managed Health Care	0,7%
Ejendomme	0,8%	Industrial Machinery	0,6%

Aktiviteter, der er i overensstemmelse med klassificeringssystemet, udtrykkes som en andel af:

- **Omsætning** der afspejler andelen indtægter fra de investeringsmodtagende virksomheders grønne aktiviteter

- **kapitaludgifter** (CapEx), der viser de grønne investeringer foretaget af investeringsmodtagende virksomheder, f.eks. med henblik på en omstilling til grøn økonomi

- **driftsudgifter** (OpEx), der afspejler de investeringsmodtagende virksomheders grønne operationelle aktiviteter.

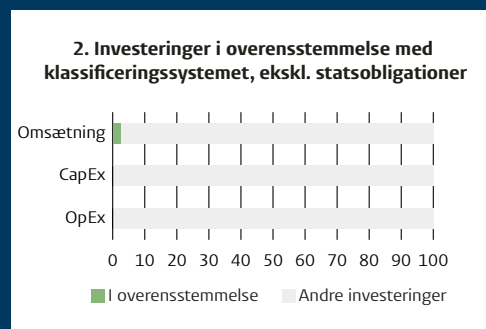
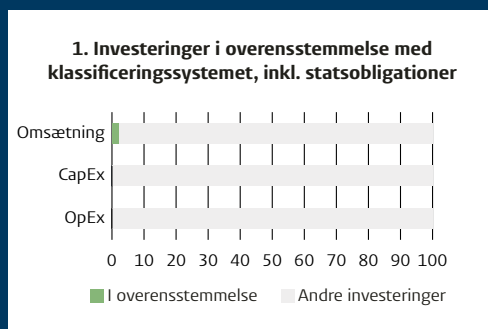

I hvilket omfang var de bæredygtige investeringer med et miljømål i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet?

Selv om produktet ikke har garanteret at foretage bæredygtige investeringer, havde det en andel af investeringer, der var i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet på 2,1 pct. målt på omsætning. Eksklusiv statsobligationer havde det en andel på 2,5 pct. målt på omsætning.

Opgørelsen omfatter produktets investeringer i børsnoterede aktier samt virksomhedsobligationer. Andelen af investeringer, i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet, er opgjort på baggrund af estimater foretaget af dataleverandøren MSCI. Det bemærkes, at den metode der ligger til grund for estimatet, ikke er i overensstemmelse med EU's kriterier for bæredygtige investeringer, herunder EU-klassificeringssystemets kriterier for miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter.

Diagrammerne nedenfor viser med grønt procentdelen af investeringer, der er i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet. Da der ikke findes nogen hensigtsmæssig metode til at bestemme overensstemmelsen med klassificeringssystemet for statsobligationer*, viser det første diagram overensstemmelse med klassificeringssystemet i forhold til alledet finansielle produkts investeringer inkl. statsobligationer, mens det andet diagram viser overensstemmelsen med klassificeringssystemet i forbindelse med det finansielle produkts investeringer, ekskl. statsobligationer.

* Med henblik på disse diagrammer omfatter "statsobligationer" alle statsengagementer.

Mulighedsskabende aktiviteter gør det direkte muligt for andre aktiviteter at yde et væsentligt bidrag til et miljømål.

Omstillings-aktiviteter er aktiviteter, for hvilke der endnu ikke findes kulstoffattige alternativer, og som bl.a. har drivhusgasemissionsniveau, der svarer til de bedste resultater.

● **Hvad var andelen af investeringer i omstillingsaktiviteter og mulighedsskabende aktiviteter?**

Der er ikke tilgængelig data til at understøtte opgørelsen.

● **Hvordan procentdelen af investeringer, der var overensstemmelse med EU klassificeringssystemet, sammenlignet med foregående referenceperioder?**

Historisk sammenligning vil indgå i rapporteringen fra kalenderåret 2023.

Hvilke investeringer blev medtaget under “#2 Andre”, hvad var formålet med dem, og var der nogen miljømæssige eller sociale minimumsgarantier?

Se besvarelse overfor i afsnittet *Hvad var aktivallokeringen*.

Hvilke foranstaltninger er der truffet for at opfylde de miljømæssige og/eller sociale karakteristika i referenceperioden?

Der er i løbet af 2022 blevet implementeret en række nye redskaber i investeringsstrategien, med henblik på at reducere investeringers negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer. Ved seneste revision af politikken er der foretaget følgende tilpasninger:

- Kriterier for investeringer i atomvåben er skærpet således, at selskaber med aktiviteter relateret til produktion og vedligehold af atomvåben omfattes af eksklusion.
- Kriterier for investeringer i fossil energi er skærpet således, at selskaber tilhørende undersektoren ”udvinding og produktion” og ”integrerede olie og gasselskaber” under energisektoren omfattes af eksklusion.
- Kriterier for investeringer i fossil energi er tilpasset således, at selskaber omfattet af eksklusionskriterier undtages eksklusion, såfremt deres klimaplaner skønnes i overensstemmelse med Paris-aftalens temperaturmålsætning.
- Kriterier for investeringer i fossil energi er tilpasset således, at der kan investeres i grønne obligationsudstedelser fra selskaber omfattet af eksklusionskriterier.
- Kriterier for investeringer i statsobligationer og statsejede selskaber er skærpet således, at der nu integreres tre bæredygtighedsfaktorer for hhv. sociale rettigheder og forvaltningsskik.

Hvordan klarede dette finansielle produkt sig sammenlignet med referencebenchmarket?

Produktet anvender en række benchmarks, som integrerer bæredygtighedshensyn. Disse benchmarks anvendes til at reducere investeringers negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorerne "drivhusgasemissioner", "drivhusgasintensitet" og samt øge andelen af grønne værdipapirer. Benchmarks anvendes i aktivklasserne børsnoterede aktier, børsnoterede virksomhedsobligationer og udvalgte statsobligationer fra udviklingsøkonomier (emerging markets).

Sammenligning af hvordan produktet har klaret sig, i forhold til de respektive referencebenchmarks samt brede markedsindeks, baseres alene på de tre bæredygtighedsfaktorer "drivhusgasemissioner", "drivhusgasintensitet" og "grønne værdipapirer".

Figuren nedenfor viser de relevante referencebenchmarks for tre aktivklasser.

Aktivklasse	Referencebenchmark	Bredt markedsindeks
Aktier	MSCI ACWI Climate Change	MSCI ACWI IMI
Virksomhedsobligationer		
<i>High Yield</i>	ICE BofA Global High Yield ESG Tilt	ICE BofA Global High Yield Index
<i>Emerging Marke Hård Valuta</i>	JP Morgan ESG EMBI Global Diversified	JP Morgan EMBI Global Diversified
Statsobligationer		
<i>Emerging Markets Hård Valuta</i>	JP Morgan ESG EMBI Global Diversified	JP Morgan EMBI Global Diversified

Reference benchmarks er indekser til måling af, om det finansielle produkt opnår de miljømæssige eller sociale karakteristika, som det fremmer.

● **Hvordan adskiller referencebenchmarket sig fra et bredt markedsindeks?**

MSCI ACWI Climate Change

Benchmarket er konstrueret i henhold til kriterierne for "EU-benchmarks for klimaovergangen" fastsat i Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EU) 2019/2089 af 27. november 2019 om ændring af forordning (EU) 2016/1011, for så vidt angår EU-benchmarks for klimaovergangen, Paristilpassede EU-benchmarks og bæredygtighedsrelaterede oplysninger om benchmarks. Følgende elementer i benchmark-konstruktionen har relevans for bæredygtighedsfaktoren "drivhusgasemissioner":

- Selskabers vægt i benchmarket er baseret på muligheder og risici forbundet med overgangen til en lav-emissionsøkonomi. Der anvendes en "Low Carbon Transition Score", som grundlag for at vurdere selskabers risici og muligheder. Scoren inddrager en række data om selskabers klimaprofil, herunder bl.a. selskabers nuværende CO₂-udledninger, produkters eksponering til risici knyttet til den grønne omstilling, selskabets eksponering til grønne teknologier, og vurdering af ledelsens tilgang til håndtering af klimaforhold i form af omstillingsplaner og CO₂-reduktionsmål.
- Benchmarket øger dermed eksponeringen til selskaber, der forventes at drage fordel af overgangen til en lav-emissionsøkonomi, mens eksponeringen reduceres til selskaber, der forventes at blive negativt påvirket. Benchmarket øger desuden eksponeringen til selskaber med miljømæssigt bæredygtige aktiviteter i henhold til EU-klassifikationssystemet.
- Benchmarket er konstrueret således at CO₂-aftrykket fra de underliggende selskaber er 30 pct. lavere end investeringsuniverset. Benchmarket revideres løbende, så der opnås CO₂-reduktioner på 7 pct. årligt fra 2021 og frem i tråd med Paris-aftalens temperaturmålsætning.

ICE High Yield ESG Tilt

Benchmarket er konstrueret ved brug af en samlet score for selskabers bæredygtighedsprofil baseret på data for en række bæredygtighedsfaktorer- og risici (ESG-rating). Som følge af metoden øges eksponeringen til selskaber med gode ESG-ratings samt de selskaber, hvis ESG-rating forbedres over tid. Modsat, mindskes eksponeringen til selskaber med dårlige ratings. Følgende elementer i benchmark-konstruktionen har relevans for bæredygtighedsfaktoren "drivhusgasemissioner":

- ESG-ratingen tager afsæt i forhold med særlig betydning for selskabers forretning og selskaber kan påvirke. I ESG-ratingen indgår bl.a. data om selskabers ressourceforbrug, CO₂-udledninger, og produkters klimaaftryk. Benchmarket inkluderer alene selskaber, som har en ESG-rating. Det betyder, at selskaber med utilstrækkelig bæredygtigheds-rapportering, herunder på klimaområdet, ekskluderes fra benchmarket. Tilpasning af selskabers vægt i benchmarket sker uafhængigt af selskabernes sektortilhørsforhold, hvorfor sektorer med lavt rating-niveau nedvægtes til fordel for andre sektorer.
- Benchmark-konstruktionen betyder, at selskaber og sektorer med høje CO₂-udledninger nedvægtes. Det gælder fx selskaber i energi- og forsyningssektorerne. Benchmarket har derfor et lavere CO₂-aftryk sammenlignet med det relevante investeringsunivers.

JP Morgan ESG EMBI Global Diversified DKK Hedged

Benchmarket er konstrueret ved brug af en samlet score for selskabers og landes bæredygtighedsprofil baseret på data for en række bæredygtighedsfaktorer- og risici (ESG-rating). Benchmarket indeholder både virksomhedsobligationer udstedt af statsejede selskaber og statsobligationer. Sidstnævnte udgør ca. 90 pct. af det samlede benchmark. Eksponeringen øges til selskaber og lande med høje ESG-ratings. Modsat, mindskes eksponeringen til selskaber og lande med lav rating. Selskaber og lande med laveste rating-niveau ekskluderes. Følgende elementer i benchmark-konstruktionen har relevans for bæredygtighedsfaktorerne "drivhusgasemissioner", "drivhusgasintensitet" og "grønne værdipapirer":

- Benchmark-konstruktionen betyder, at selskaber og sektorer med høje CO₂-udledninger nedvægtes. Benchmarkets virksomhedsobligationer har derfor et lavere CO₂-aftryk sammenlignet med det relevante investeringsunivers.
- Benchmark-konstruktionen betyder, at lande med høje CO₂-udledninger nedvægtes. Benchmarkets statsobligationer har derfor et lavere CO₂-aftryk sammenlignet med det relevante investeringsunivers.
- Benchmarket øger vægten af grønne obligationsudstedelser relativt til øvrige obligationsudstedelser i benchmarket.
- Selskaber med omsætning fra termisk kul ekskluderes fra benchmarket.

- **Hvordan klarede dette finansielle produkt sig med hensyn til bæredygtighedsindikatorerne for at fastslå, om referencebenchmarket var i overensstemmelse med de miljømæssige eller sociale karakteristika, det fremmer?**

Se besvarelsen nedenfor.

- **Hvordan klarede dette finansielle produkt sig sammenlignet med referencebenchmarket?**

Nedenfor er angivet hvordan produktet klarede sig relativt til de anvendte benchmarks, som integrerer bæredygtighedshensyn. Opgørelsen omfatter de tre definerede bæredygtighedsfaktorer angivet ovenfor.

Aktivklasse: Børsnoterede aktier

Bæredygtighedsindikator	Referencebenchmark "MSCI ACWI Climate Change"	Portefølje
CO ₂ -aftryk (anvendelsesområde 1- og 2-drivhusgasemissioner).	3,5	4,9

Aktivklasse: Børsnoterede virksomhedsobligationer (High Yield)

Bæredygtighedsindikator	Referencebenchmark "ICE High Yield ESG Tilt"	Portefølje
CO ₂ -aftryk (anvendelsesområde 1- og 2-drivhusgasemissioner).	16,2	14,5
Andel af værdipapirer i investeringer, der ikke er udstedt i henhold til EU-lovgivningen om miljømæssigt bæredygtige obligationer.	96,1%	95,6%

Aktivklasse: Børsnoterede virksomhedsobligationer (Emerging Markets Hård Valuta)

Bæredygtighedsindikator	Referencebenchmark "JP Morgan ESG EMBI Global Diversified"	Portefølje
CO ₂ -aftryk (anvendelsesområde 1- og 2-drivhusgasemissioner).	50,6	28,6
Andel af værdipapirer i investeringer, der ikke er udstedt i henhold til EU-lovgivningen om miljømæssigt bæredygtige obligationer.	99,1%	85,8%

Aktivklasse: Statsobligationer (Emerging Markets Hård Valuta)

Bæredygtighedsindikator	Referencebenchmark "JP Morgan ESG EMBI Global Diversified"	Portefølje
Investeringsmodtagende landes drivhusgasemissionsintensitet.	123,8	127,3
Andel af værdipapirer i investeringer, der ikke er udstedt i henhold til EU-lovgivningen om miljømæssigt bæredygtige obligationer.	95,8%	100%

● **Hvordan klarede dette finansielle produkt sig sammenlignet med det brede markedsindeks?**

Nedenfor er angivet hvordan produktet klarede sig relativt til et bredt markedsindeks, dvs. benchmarks, som ikke integrerer bæredygtighedshensyn. Opgørelsen omfatter de tre definerede bæredygtighedsfaktorer angivet ovenfor.

Aktivklasse: Børsnoterede aktier

Bæredygtighedsindikator	Det brede markedsindeks "MSCI ACWI IMI"	Portefølje
CO ₂ -aftryk (anvendelsesområde 1- og 2-drivhusgasemissioner).	8,9	4,9

Aktivklasse: Børsnoterede virksomhedsobligationer (High Yield)

Bæredygtighedsindikator	Det brede markedsindeks "ICE BofA Global High Yield Index"	Portefølje
CO ₂ -aftryk (anvendelsesområde 1- og 2-drivhusgasemissioner).	29,7	14,5
Andel af værdipapirer i investeringer, der ikke er udstedt i henhold til EU-lovgivningen om miljømæssigt bæredygtige obligationer.	97,2%	95,6%

Aktivklasse: Børsnoterede virksomhedsobligationer (Emerging Markets Hård Valuta)

Bæredygtighedsindikator	Det brede markedsindeks "JP Morgan EMBI Global Diversified"	Portefølje
CO ₂ -aftryk (anvendelsesområde 1- og 2-drivhusgasemissioner).	251,1	28,6
Andel af værdipapirer i investeringer, der ikke er udstedt i henhold til EU-lovgivningen om miljømæssigt bæredygtige obligationer.	98,1%	85,8%

Aktivklasse: Statsobligationer (Emerging Markets Hård Valuta)

Bæredygtighedsindikator	Det brede markedsindeks "JP Morgan EMBI Global Diversified"	Portefølje
Investeringsmodtagende landes drivhusgasemissionsintensitet.	129,1	127,3
Andel af værdipapirer i investeringer, der ikke er udstedt i henhold til EU-lovgivningen om miljømæssigt bæredygtige obligationer.	99,4%	100%

A detailed close-up photograph of a mechanical watch movement. The image shows various gears, including a large brass gear at the top and a smaller brass gear at the bottom. A prominent feature is a circular metal component with a red jewel (likely a ruby) in the center. The background is a textured metal plate with various screws and components. The overall scene is highly detailed and technical.

Anvendt regnskabspraksis

Generelt

Klimarapporteringen er udarbejdet efter Forsikring & Pensions branchehenstilling lanceret i 2021, som understøtter danske livs- og pensionsvirksomheders samt skadeforsikringsvirksomheders rapportering på bæredygtighedsforhold.

Ved opgørelsen af CO₂-udledninger for børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer anvendes data rekvireret fra dataudbydere MSCI og Bloomberg. Ved opgørelsen af CO₂-udledninger for danske ejendomme, samt klimarapporteringens øvrige indikatorer, anvendes data fremsendt af investeringsforvaltere, leverandører og internt registrerede informationer.

For relevante målepunkter er opgørelsen desuden foretaget efter FSR - danske revisorer, Nasdaq og Finansforeningens vejledning om ESG-hoved- og nøgletal i årsrapporten af 15. december 2020. Omregning af CO₂-udledninger fra ejendomsinvesteringer og interne aktiviteter er foretaget på baggrund af officielle emissionsfaktorer oplyst af Energistyrelsen samt det britiske Department for Environment, Food & Rural Affairs.

Opgørelsen af CO₂-udledninger er dog underlagt en grad af usikkerhed grundet andelen af mangelfulde og tidsmæssigt forskudte data. Alle præsenterede CO₂-udledninger er opgjort i CO₂-ækvivalenter (CO₂æ), der anvendes til at omregne forskellige typer af drivhusgasser til den tilsvarende mængde CO₂æ baseret på de enkelte gassers opvarmningspotentiale.

Investeringernes CO₂-udledning og CO₂-aftryk

Omfatter absolutte og relative CO₂-emissioner finansieret gennem pensionskassens investeringer inden for aktivklasserne børsnoterede aktier, børsnoterede virksomhedsobligationer og danske ejendomme. Disse aktivklasser repræsenterer i alt 39 pct. af pensionskassens samlede investeringer, og der medregnes således ikke investeringer i unoterede aktier og obligationer, udenlandske ejendomme, infrastrukturaktiver og øvrige finansielle instrumenter.

Opgørelsen er udarbejdet efter Finans Danmark og Forsikring & Pensions CO₂-æ-model for den finansielle sektor af 2. november 2020. Opgørelsen beror på investeringernes aktuelle markedsværdier ved udgangen af regnskabsåret 2022. Selskabsværdier (EVIC) og oplysninger om CO₂-udledninger er baseret på senest tilgængelige informationer ved redaktionens afslutning medio februar 2023.

Børsnoterede aktier

Aktivklassen repræsenterer 27 pct. af pensionskassens samlede investeringer. Det tilgængelige datagrundlag for opgørelsen af CO₂-udledning fra børsnoterede aktier er 99 pct., hvoraf 87 pct. består af rapporterede data og 12 pct. er estimeret.

De tilgængelige data er opregnet ud fra den samlede værdi af børsnoterede aktier.

$$\text{CO}_2\text{-udledning} = \sum \text{Investeringens aktuelle værdi} / \text{Selskabets værdi (EVIC)} * \text{Selskabets emissioner (Scope 1 + 2)}$$

$$\text{CO}_2\text{-aftryk} = \sum \text{CO}_2\text{-udledning} / \text{Aktuel værdi af samlede investeringer i børsnoterede aktier}$$

Børsnoterede virksomhedsobligationer

Aktivklassen repræsenterer 7 pct. af pensionskassens samlede investeringer. Det tilgængelige datagrundlag for opgørelsen af CO₂-udledning fra børsnoterede virksomhedsobligationer er 75 pct., hvoraf 53 pct. består af rapporterede data og 23 pct. er estimeret. De tilgængelige data er opregnet ud fra den samlede værdi af børsnoterede virksomhedsobligationer.

$$\text{CO}_2\text{-udledning} = \sum \text{Investeringens aktuelle værdi} / \text{Selskabets værdi (EVIC)} * \text{Selskabets emissioner (Scope 1 + 2)}$$

$$\text{CO}_2\text{-aftryk} = \sum \text{CO}_2\text{-udledning} / \text{Aktuel værdi af samlede investeringer i børsnoterede virksomhedsobligationer}$$

Danske ejendomme

Aktivklassen repræsenterer 7 pct. af pensionskassens samlede investeringer. Det tilgængelige datagrundlag for opgørelsen af CO₂-udledning fra danske ejendomme er 75 pct., hvoraf alle data er baseret på varmemeforbruget for et normalår som oplyst i energimærkerapporter. De tilgængelige data er opregnet ud fra den samlede værdi af danske ejendomme.

$$\text{CO}_2\text{-udledning} = \sum \text{Aktuel værdi af investering i bygningen} / \text{Aktuel ejendomsværdi} * \text{emissioner fra ejendommens varmemeforbrug (Scope 2)}$$

$$\text{CO}_2\text{-aftryk} = \sum \text{CO}_2\text{-udledning} / \text{Aktuel værdi af samlede investeringer i danske ejendomme}$$

Dialoger ifm. aktivt ejerskab

Omfatter antallet af dialoger udført som led i pensionskassens aktive ejerskab, herunder dialoger ført via mail eller møde, og hvortil der som minimum er modtaget respons på pensionskassens henvendelse. Kategorien "Dialoger om klimaforandringer" omfatter i denne forbindelse dialoger om selskabers klimamæssige påvirkning fra deres forretningsdrift. Opgørelsen af dialoger ifm. aktivt ejerskab er foretaget på baggrund af oplysninger om handlinger relateret til aktivt ejerskab foretaget af rådgivningsbureauet ISS ESG på vegne af pensionskassen.

Lægernes Pension er desuden medlem af den internationale investorkoalition Climate Action 100+, hvorigenennem pensionskassen understøtter et fælles internationalt arbejde med aktivt ejerskab overfor virksomheder med verdens højeste CO₂-udledninger.

Tilslutning til Paris-aftalen

Der henvises til pensionskassens politik for bæredygtighed, som beskriver, hvorledes Paris-aftalen er indarbejdet i pensionskassens retningslinjer og investeringsprodukter. Der henvises endvidere til Lægernes Pensions medlemskab af investorinitiativet Net Zero Asset Owner Alliance i regi af FN.

CO₂-Scope 1

Opgørelsen af CO₂-Scope 1 er udarbejdet i henhold til kapitel 4 i Greenhouse Gas Protocol og omfatter direkte

emissioner relateret til forbrænding af egne brændsler, herunder brændstof til koncernens køretøjer. Forbruget af brændstof er omregnet til udledning af tons CO₂ på baggrund af CO₂-emissioner per forbrugt liter brændstof.

CO₂-Scope 2

Opgørelsen af CO₂-Scope 2 er udarbejdet i henhold til kapitel 4 i Greenhouse Gas Protocol og omfatter indirekte emissioner relateret til indkøbt energi, herunder elektricitet og varme til drift af koncernens kontorer i København, Aarhus og Odense. Energiforbruget er omregnet til udledning af tons CO₂ på baggrund af henholdsvis protokolens "location based method" og "market-based method" ud fra nationale emissionsfaktorer.

CO₂-Scope 3

Opgørelsen af CO₂-Scope 3 er udarbejdet i henhold til kapitel 4 i Greenhouse Gas Protocol og omfatter kategorierne:

Outsourcede it-aktiviteter

Andel af tons CO₂ finansieret ved ejerandel af BEC Financial Technologies, som understøtter koncernen gennem levering af it-services og -teknologi.

Forretningsrejser

Antal kilometer rejst i forbindelse med forretningsaktiviteter fordelt på hhv. faktiske antal kilometer ved rejser med fly og bil, og beregnede antal kilometer ved rejser med tog. Målepunktet omfatter ikke medarbejderes private transport til og fra arbejdspladsen.

Papirforbrug

Vægten af indkøbt papir på hovedkontoret omregnet til udledning af tons CO₂.

Affald

Vægten af bortskaffet affald på hovedkontoret omregnet til udledning af tons CO₂.

CO₂-udledninger fra investeringsaktiver er i henhold til Greenhouse Gas Protocol inkluderet under CO₂-Scope 3, men er opgjort særskilt for pensionskassens investeringsportefølje.

Kørsel i 0- og lav-emissionsbiler

Omfatter andelen af kørte kilometer i koncernens bilpark, som kan tilskrives køretøjer i overensstemmelse med definitionen af »0-emissionsbiler« og »lav-emissionsbiler« under afsnit 6.5. i bilag II til Kommissionens delegerede forordning (EU) 2021/2139 af 4. juni 2021. Følgende definitioner lægges således til grund:

For "0-emissionsbiler" er specifikke lokaludledninger af CO₂ æ lig nul. For "lav-emissionsbiler" er specifikke lokaludledninger af CO₂ æ lavere end 50g CO₂ æ pr. kilometer. Papirforbrug Omfatter vægten af papir fra printaktiviteter på hovedkontoret samt papir anvendt til udsendelse af medlemsblade. Vedvarende energiandel Omfatter andelen af det samlede forbrug af energi fra scope 1 og scope 2, der kan henføres til vedvarende energikilder. Opgørelsen er foretaget på baggrund af Energistyrelsens kommunale oplysninger om vedvarende energiandele. Energiforbrug Omfatter det samlede forbrug af energi fra scope 1 og scope 2, herunder forbrug af brændstof til koncernens køretøjer samt elektricitet og varme til drift af koncernens kontorer i København, Aarhus og Odense.

Papirforbrug

Omfatter vægten af papir fra printaktiviteter på hovedkontoret samt papir anvendt til udsendelse af medlemsblade.

Opgørelsen for 2021 er opjusteret grundet korrektion af oplagstal for medlemsbladet Pecunia.

Vedvarende energiandel

Omfatter andelen af det samlede forbrug af energi fra scope 1 og scope 2, der kan henføres til vedvarende energikilder. Opgørelsen er foretaget på baggrund af Energistyrelsens kommunale oplysninger om vedvarende energiandele.

Opgørelsen for 2021 er nedjusteret for for Lyngby-Taarbæk Kommune og Århus Kommune grundet nye data fra Energistyrelsen.

Energiforbrug

Omfatter det samlede forbrug af energi fra scope 1 og scope 2, herunder forbrug af brændstof til koncernens

køretøjer samt elektricitet og varme til drift af koncernens kontorer i København, Aarhus og Odense.

Opgørelsen for 2021 er nedjusteret grundet overgang fra delvist estimerede data til faktiske data for varmeforbruget på to af koncernens lokationer.

Investeringer, der lever op til EU's bæredygtighedskriterier

Opgørelsen tager afsæt i aktivklasser, hvor der på nuværende tidspunkt vurderes at være valide data, som kan understøtte opgørelse i henhold til EU's taksonomi for miljømæssigt bæredygtige aktiviteter fastlagt i Europa Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2020/852 af 18. juni 2020.

Opgørelsen omfatter den forholdsmæssige værdi af børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer, der efter dataudbyderen MSCI's metode estimeres at være i overensstemmelse med et eller flere af de seks definerede miljømål, som følger af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2020/852 af 18. juni 2020. Omfattede selskaber skønnes således at overholde forordningens princip om ikke at gøre væsentlig skade i henhold til MSCI's metode herfor. Metoden er ikke tilpasset taksonomiens endelige kriterier herfor, og det er dermed udelukkende et estimat, der lægges til grund for opgørelsen. Opgørelsen afspejler selskabers omsætningsandel fra aktiviteter, som estimeres at være i overensstemmelse med taksonomien.

Aktivklasserne udgør 34 pct. af investeringsporteføljens værdi ultimo 2022.

Henset til usikkerhed om taksonomiens anvendelse og fravær af data, som kan understøtte opgørelse af investeringers overensstemmelse med EU-taksonomiens kriterier, er regnskabspraksis for 2021 ændret. Det betyder at aktivklasserne infrastruktur og ejendomme og grønne stats- og virksomhedsobligationer ikke indgår i opgørelsen. Andelen af investeringer er som følge heraf nedjusteret fra hhv. 6,9 og 9,8 pct. ultimo 2021 (hhv. eksklusiv og inklusiv investeringstilsagn).

LÆGERNES PENSION

Lægernes Pension – pensionskassen for læger

Cvr.nr. 24 26 04 02

Dirch Passers Allé 76

DK-2000 Frederiksberg

+45 33 12 21 41

pension@lpb.dk

www.lpb.dk